

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI

18

EURİPİDES

Herakles

Türkçesi
T. Yılmaz Öğüt

**Mitos
Boyut**

TİYATRO / OYUN DİZİSİ 608

EURÍPIDES / HERAKLES

*Bu kitaptaki oyunun
Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından
ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları
çevirmenine aittir.*

*Yayınlanan oyunların sahnelenmesi,
oyunması, herhangi bir amaçla
eserlerden yararlanılması ancak
eser sahibinin iznine bağlı olduğundan,
bu eserden yararlanacak
kişi veya kurumlarla, kuruluşların
çevirmenin temsilcisi olan
Yayınevimize
başvurmaları zorunludur.*

*Çevirinin Türkiye Yayın ve Sahneleme Hakları:
Copyright © TEM Yapım Yayıncılık Ltd., 2018*

*Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları
Oyun Dizisi 608
Euripides / Herakles (Çev. T. Yılmaz Öğüt)*

1. Basım: 2018

*Baskı: Mutlu Basım, Topkapı-İstanbul Tel. 212. 577 72 08
Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi, C Blok No. 256*

Mitos-Boyut®

TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.

Osmanlı Sok. 18/12 Osmanlı İşm./Taksim-Beyoğlu, 34437 İST.

Tel: 212. 249 87 37-38; Fax: 212. 249 02 18

E.posta: mitosboyut@gmail.com

web: www.mitosboyut.com.tr

Mitos-Boyut® ♦ OYUN DİZİSİ 608

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 18

EURİPİDES

HERAKLES

Türkçesi:
T. Yılmaz Öğüt

KİŞİLER

AMFİTRÜON (Amphitryon)	Herakles'in babası.
MEGARA	Herakles'in karısı; Tebai'nin eski kralı Kreon'un kızı.
LÜKOS (Lykos)	Tebai'nin yeni kralı.
HERAKLES	Hem Amfitrion'un, hem de Zeus'un (Alkmene'den olan) oğlu.
İRİS	Kraliçe Hera'nın habercisi.
LÜSSA (Lyssa)	Çılgınlık tanrıçası.
THESEUS	Atina kralı.
HABERCİ	
KORO	Herakles ailesinin dostları olan bilge yaşlı Tebaililerden oluşur.
ÜÇ ÇOCUK	Herakles'in çocukları (Konuşmazlar)

*Olaylar, Tebai şehrinde, Amfitrion'un sarayının önünde-
ki meydana geçer.*

Tebai'deki kral sarayının ön avlusu.

Ön taraf Zeus altarıdır.

*Sunağın çevresinde Herakles'ten olma üç çocuğu ile
Megara ve Amfitröon bulunmaktadır.*

AMFİTRÜON

Beni tanımayan bir ölümlü kişi var mı...

Ben Argoslu Amfitröon, yatağında Zeus'u paylaşan adam¹.

Alkaios'un² torunu, Perseus'un oğlu ve Heraklas'ın babası.

Buraya, topraktan doğan, pek azı da tanrının gazabından

Kurtulmuş olanların çocuklarının çocukları tarafından 5

Kadmos³ kalesine kurulan Tebai'ye oturmaya geldim.

Bu şehrin kralı, Menoikeus'un oğlu Kreon da onlardandır.

Bu Megara'nın babası Kral Kreon'dur. Uzun bir süre önce

Oğlum ünlü Herakles onu alıp evime getirmiş ve

Bütün Kadmos halkı onları düğün törenlerinde 10

Flüt sesleri eşliğinde söyledikleri şarkılarla kutlamışlardı.

Oğlum, yerleştiğim bu Tebai şehriden giderken

Karısını ve bütün ailesini burada bıraktı.

Onun yerleşmek istediği yer, bir zamanlar

Küklopların inşa ettiği Argos kalesiydi.⁴ 15

Ama ben Elektröon'u⁵ öldürdüğümünden, oradan kaçmıştım.

Oğlum, benim hasretimi gidermek ve baba yurduna

Dönmek için Eurystheus'a⁶ ağır bir ödül vermeyi önerdi.

Büyük bir maceraydı⁷. Bu işi, ya Hera'nın⁸ kıskırtması ile 20

Ya da kaderinin onu zorlamasıyla yaptı.

Bütün yapacaklarını tamamladıktan sonra

Son olarak, Tainoros burnundaki mağaradan⁹ aşağıya

Hades'e¹⁰, Kerberos'u¹¹ yeryüzüne çıkarmak için indi,

Ama Hades'ten bir daha geri gelmedi. 25

Kadmos halkının yaşadığı eski bir hikâye vardır;

Eskiden Dirke'nin¹² kocası olan Lükos adlı biri,

Beyaz atlı arabanın sürücüleri olan

Zeus ailesinden Zethos ile Amfion'dan önce,
 Buranın, Yedi Kapılı Şehir'in¹³ efendisi olmuştu, 30
 Onun, babasıyla aynı adı taşıyan oğullarından,
 Tebaili olmayan, Eubolia'dan gelen biri
 Kreon'u öldürdü ve şehrin kargaşalığından
 Yararlanarak bu cinayet sonucu başa geçti.
 Bundan sonra da Kreon ile olan akrabalık bağımız 35
 Bizim için büyük bir felakete dönüştü.
 Çünkü oğlum Herakles'in toprağın derinliklerinde
 Bulunduğu bu sırada, şehrin yeni kralı Lükos,
 Cinayetini cinayetle temizlemek için,
 Oğlumun çocuklarını, karısı Megara'yı ve 40
 Benim gibi adamdan sayılmayacak işe yaramaz
 Bir ihtiyarı öldürmek istiyor. Çünkü büyüdüklerinde
 Bu çocukların kan davası gütmelerinden korkuyor.
 Bana gelince, oğlum Herakles beni buraya,
 Aşağıya, Hades'e, o karanlık kasvetli dünyaya inerken 45
 Evi korumak ve çocuklarına bakmam için bıraktı.
 Şimdi ben burada, anneleriyle birlikte çocukların,
 Asil oğlumun Minyerleri¹⁴ yenmesinden sonra
 Bu zafer şerefine yaptırmış olduğu, kurtarıcı Zeus'un
 Altarınında onları ölümden korumak için bekliyorum. 50
 Biz burada, her şeyden, yiyecek içecek ve giyecekten
 Yoksun olarak, bu soğuk basamakların
 Üzerinde bekliyoruz. Kendi evimizden kovulduk,
 Hiçbir yardım almadan burada oturmaktayız.
 Bazı dostlarımız ne yazık ki gerçek dost değillermiş. 55
 Sadık olanların ise bize yardım etmek için güçleri yok.
 Oysa böyle şartlarda insanlara yardım gerekiyor.
 Bizi sevmeyenlerin dahi bu durumda olmalarını istemem.
 Sağlam, vefalı dostluk ancak böyle günde belli olur.

MEGARA

Ey bir zamanlar Tebai ordusunun başında 60
 Tafir¹⁵ şehrinle savaşıp zapt eden, şerefli ihtiyar:
 Yeryüzünde tanrılardan gelenler kesin değildir.

Öncelere babam nedeniyle mutlulukla kutsanmıştım,
 Hazineleriyle çok ünlüydü, hayranlık uyandırıyordu.
 Tahtı, her zaman mızrakların hırsıyla göz diktiği 65
 Yer oldu. Her zaman şanslı olanların başı hedef alınır.
 Çocukları vardı. Beni senin oğlun Herakles'e verdi,
 Oğlun ile beni soylu bir evlilik bağıyla birleştirdi.
 Şimdi ise bütün bunlar sonsuza kadar uçup gitti.
 Bizler öleceğiz, ben ve sen, burada olanlar da, 70
 Ey ihtiyar, kuluçka bir kuş gibi kanatlarımda altında
 Koruduğum Herakles'in çocukları da yok olacaklar.
 İkisi de durmadan sorup duruyorlar bana:
 "Anne, babam nerede? Ne yapıyor orada?
 Ne zaman gelecek?" diye. Çocukça bir kuruntuyla 75
 Baba ihtiyacı içindeler. Onları avutuyorum hep.
 Onları sözlerle rahatlatmada şaşkına dönüyorum.
 Biri kapıyı açtığında hemen ayağa kalkıyorlar
 Babalarının dizlerine atılmaya hazır bekliyorlar. 80
 Şimdi, kurtuluşumuz için daha ne umut ediyorsun,
 Nasıl bir yol arıyorsun, ihtiyar? Seni izliyorum.
 Şehrin sınırını kimseye görünmeden geçemeyiz,
 Çünkü bizden daha güçlü muhafızlar oradalar.
 Artık dostlarımızın korumasına da güvenemeyiz. 85
 Sen ne diyorsun, böyle bekleyip ölüme boyun eğmeyelim.

AMFİTRÜON

Kızım, böyle zamanlarda öğüt vermek kolay değil,
 Üzerinde iyice düşünülmeden karar verilemez.
 Zaman kazanmak zorundayız, gücümüz yetersiz.

MEGARA

Bu acılar yetmedi mi? Hayatı çok mu seviyorsun? 90

AMFİTRÜON

Tabii hayatı seviyorum, umut etmeyi de seviyorum.

MEGARA

Ben de... Ama ihtiyar, olmayacak şeye de umut bağlama.

AMFİTRÜON

Şanssızlıkta bile olan gecikme rahatlatır insanı.

MEGARA

Ama artık bu sıkıntılı bekleyiş de dayanılmaz hale geldi.

AMFİTRÜON

Çocuğum, belki de ortaya çıkacak iyi bir gelişme, 95
 Güzel bir rüzgâr, seni de beni de bu sıkıntıdan çıkarır.
 Belki senin kocan, benim oğlum da geri gelebilir.
 Hadi sakinleş artık. Çocuklarının gözyaşlarını dindir.
 Onları güzel masallarla teselli etmeye çalış,
 Bu masallar onlara güzel bir avutma olur aslında. 100
 Çünkü insanın acıları da gerçekten sonunda yorulur.
 Esen güçlü rüzgârın şiddeti hep böyle sürüp gitmez.
 Mutlu insanlar sonsuza kadar öyle mutlu kalamazlar.
 Çünkü her şey olduğu gibi kalmaz, değişime uğrar.
 Hayatta en iyisi, daima umuda bel bağlamaktır. 105
 Cesaretini kaybetmek yalnızca korkakların işidir.
 (*Yaşlılardan oluşmuş Koro girer.*)

KORO

Deyiş

Değneğime kuvvetlice yaslanarak
 İşte kuleli saraya geldim,
 Bu saygıdeğer kralın dinlenme yerine.
 Sesim, yaşlı bir kuğunun hüznünlü ilahisi gibi 110
 Üzüntü, keder ve yas ile dolu.
 Artık ben, maddi bir sesi olmayan
 Rüyalardaki bir görüntü gibi bir hayaletim.
 Sesim de titriyor, bir başkasının sesi olarak sanki.
 (*Çocukları görür*)

Ey babasız kalmış çocuklar, ah sizler...
 Ey yaşlı Amfitrion ve sen bahtsız anne, 115
 Ölüler ülkesindeki
 Kocasına yakınan kadın!

Karşı Deyiş

Biraz dik kayalık bir yolda
 Arabanın ağırlığını çekmeye çalışan at gibi
 Gel, sen bütün gücünü ayaklarına topla. 120
 Arkandan gelen, tükenmiş, zayıf olanın

Kolundan ya da elbisesinden tut.
Hepiniz arkadaşlarımıza yardım edin.
Uzun yıllar birlikte çarpıştık.
Gençken hep birlikte
Savaşa gittiğimizde
Yan yana mızrak mızrağa
Omuz omuzaydık.
Ve şanlı yurdumuzu
Hiç utandırmadık.

125

EPODE

Bakın bu gençlerin gözlerine
Gözlerinde babalarının gözlerindeki parıltı!
Şansızlıkları bu çocukları hiç etkilememiş.
Hâlâ sevimlilikleri sürüyor.
Ah Hellas¹⁶ bir gün onları
Kaybedersen eğer
Seni hangi kahramanlar koruyacak?

130

135

KORO BAŞI

Susun! Bu şehrin kralı Lükos'u görüyorum!
Kral saraya doğru yaklaşmakta.

(Lükos yanındakilerle birlikte gelir)

LÜKOS

Herakles'in babası ve karısı size soracaklarım var!
Buna hakkım var mı... Tabii hakkım var.
Sizi istediğim gibi sorguya çekebilirim, kralınızım ben.
Hayatınızı uzatmak için daha ne kadar uğraşacaksınız?
Nereden bir umut ya da ölümden kurtuluş bekliyorsunuz?
Hades Krallığında kalmakta olan Herakles'in
Ölüm merasim kuralları yeniden yerine getirilmeden
Buraya geleceğini mi sanıyorsunuz? Sen, Herakles'in
Zeus'la ortak babası olduğun gibi boş bir övünmeyi
Bütün ülkeye yaymadın mı, sen ise dünyanın en büyük
Kahramanının karısı olduğunu ileri sürmedin mi?
Neymiş, bir bataklık yılanını ya da Nemea¹⁷ aslanını
Öldürmek senin kahramanın için çok büyük bir şeymiş.

140

145

150

Oysa avı ağla tuzak kurup yakaladığı halde, onu
 Kollarıyla sarıp ezerek öldürdüğünü iddia etmemiş miydi?
 Siz bu olaya güveniyorsunuz demek? Bu nedenle de 155
 Herakles ailesinin ölüm kararı bağışlanmalı, öyle mi?
 Herakles, hayvanlarla savaşıarak şöhret kazandı,
 O, başka konularda bir kahraman değil, bir hiçtir!
 Onun sol kolu asla bir kalkan tutmadı;
 O hiçbir zaman düşmanla mızrağı ile savaşmadı 160
 Kaçmak için hep korkakların silahı olan yayla oku kullandı.
 Cesaretli olmak, ok atma becerisi gösterebilmek değildir,
 Kahramanca ayakta kalmak, gözünü hiç sakınmadan
 Üzerine gelen mızrakların saldırısına karşı koymaktır.
 Bak ihtiyar, yaptığım gaddarca bir hareket değil, 165
 Tedbirli bir davranıştır. Bu kadının babası Kral Kreon'u
 Öldürüp tahtına geçtiğimi biliyorsun. İşte bu yüzden
 Bu çocukların büyüüp benden intikam almamaları için
 Onların yaşamasına izin vermeyi düşünmüyorum.

AMFİTRÜON

Zeus kendini olduğu kadar kendi oğlunu da korur. 170
 Herakles oğlum, bu adamın senden söz ederken çıldırdığını
 Sözlerle kanıtlamayı kendim için görev biliyorum.
 Onun sana yaptığı iftiralara izin vermeyeceğim.
 Her şeyden önce Zeus'un bu büyük yiğit oğlunu
 Korkaklıkla suçlamak günah işlemek demektir. 175
 Tüm tanrıların tanıklığıyla bunu senin adına reddediyorum
 Kronion'un¹⁸ yıldırımlar saçan dört atlı arabasından
 Topraktan çıkan devlerin kalplerine fırlattığı
 Kanatlı oklarla onları yok eden kimdi; evet, bu başarısı için
 Tanrılarla zafer şarkıları söyleyen kimdi diye soruyorum. 180
 Ya da Foloe¹⁹ dağına gidip araştıran, aşağılık kral,
 Orada dört ayaklı, yırtıcı Kentaur kavmine²⁰ sorun,
 Dünyanın en cesur adamı ödülünü kime vermişler,
 Senin korkak diye iftira ettiğin Herakles'e mi, başkasına mı?
 Euboea'da kasaban Dirfus'de²¹ sor senin için ne diyorlar? 185
 Sana kahraman diyen çıkar mı acaba? Tüm Euboea'da

Tek kişi bile yoktur senin bir kahramanlığını hatırlayan.
Küçümsediğın o harika keşif yay kullanma sanatına gelince,
şimdi söyleyeceklerimi dinle ve iyice aklına sok:

Ağır silahlı adam aslında o taşıdığı silahın esiridir, 190
Yanıındaki arkadaşları onun kadar yürekli biri değildirler,
Yanıındakilerin korkakça hareketleri onu ölüme götürür.
Mızrağı kırılırsa yedek silahı yoktur; ölümden kurtulamaz,
Çünkü yalnızca tek bir silaha sahiptir.

Yayı ile hedefi en mükemmel niřanlayan kişi 195
Binlerce ok atar; böylece beraber savaştığı
Yanıındakileri de ölümden kurtarmış olur.

Uzakta durarak, üzerlerine adeta görünmeden gelen
Oklardan korunmak için kaçan düşmanı püskürtür.
Kendi vücudunu düşmana açık tutmaz, emniyete alır. 200
Evet, kesinlikle sağlam durur; savaşta

En akıllıca davranış, işi şansa bırakmayarak
Kendini emniyete aldıktan sonra düşmana zarar vermektir
Bu tartışmadaki benim sözlerim, seninkilerle çatışıyor,
Ancak senin söylediklerinin tam tersini kanıtlıyor. 205

Söyler misin, sen bu çocukları niçin öldürmek istiyorsun,
Onlar ne yaptılar sana? Tabii yüreksiz biri olduğun için
Kahraman birinin çocukları karşısında korkuyorsun.
Eğer senin yüreksizliğın bizim ölümümüze yol açacaksa,
Bunu hak etmişsek bu bizim için çok acı olacaktır; 210

Biz buna layık değiliz, biz senden daha iyi kişileriz,
Eğer Zeus daha adil davransaydı bu böyle olmazdı.
Bu toprakların efendisi olmak istiyorsan,
Bırak bizi de Kadmos'un toprağını terk edip gidelim
şiddet kullanma bize, bir gün şans çarkı döndüğünde, 215
Sen de o zaman böyle şiddet ile karşılaşmazsın.

Ey Kadmos diyarı, şimdi de sana dönüyorum
Ve sana sitem dolu sözlerle sesleniyorum: Sen, Herakles'i
Ve bu kahramanın ailesini böyle mi koruyorsun?

Oysa o, bütün Minyalara karşı tek başına savaşarak 220
Tebai'yi özgürlüğüne kavuşturdu, ona teşekkür ettiniz mi?

Benim oğluma bu kadar alçakça davranılması karşısında,
 Hellas'ı övemem; ama asla sessiz kalmaya da dayanamam.
 Ateşle, mızrakla kalkanlarla çocukları kurtarmaya koşulmalı,
 Toprağı, denizi tümüyle temizleyip büyük mücadeleyi 225
 Başarmış olan babalarına teşekkür edilmeliydi. Ama oğlum,
 Tebai kenti, ne seni ne de çocukları korumaya koştu.
 Sizler bana, bu zayıf düşmüş dosta, boş konuşmaktan başka
 Bir becerisi kalmamış bana, bakışlarınızı çeviriyorsunuz.
 Bir zamanlar cesur olan kollarım eridi, gücüm yok oldu 230
 Artık yaşlılıktan dizlerim beni taşıyor, titreyip duruyor.
 Ama bugün genç olsaydım, hâlâ eski ben olsaydım,
 Silahı alıp onun o sarı saçlarını kanla kırmızıya boyardım.
 İşte o zaman o adam silahımın şiddetinden korkarak
 Ta Atlantik kıyılarına kadar kaçmaya bakardı. 235

KORO BAŞI

Bakın, cesur bir adam, hitabette deneyimsiz olsa da
 Düşüncelerini aktarmada iyi bir konuşmayı nasıl başarıyor.

LÜKOS

O kibirli sözlerle karşımıza çıkmış olsan da
 Şimdi senin sözlerine yapacaklarımla karşılık vereceğim.

(Yanındakilere)

Parnassos ve Helikon²² ormanlarına adam gönderin 240
 O ormanlardaki meşe ağaçlarından kütükler kessinler
 Bu ağaçlar şehre getirildikten sonra da
 Onları kurban kesilen yere tepeleme yığın ve ateşleyin.
 Bu adamların hepsinin vücutları bu ateşte yansın ki,
 Bu ülkedeki herkes, bundan sonra sözü geçen kişinin 245
 Ölü Kreon değil, benim olduğumu iyice bellesin.

(Koro'ya)

Ve siz, ihtiyarlar, bana ve düşüncelerime karşı gelenler,
 Yakında yalnızca Herakles'in çocuklarına ağlamayacaksınız,
 Kendiniz için de evdekileriniz için de ağlayacaksınız. 250
 O zaman krallığımın köleleri olduğunuzu hatırlayacaksınız.

KORO BAŞI

Bu toprağın oğulları, sizler Ares'in yırtıcı çenesiyle söktüğü

Ejderhanın dışından üreyen²³ oğullar değil misiniz?
 Kadmos kabilesinden olmayan o ahlaksız adamın
 Yabancı bir ülkeden gelip de Tebai'nin gençlerine 255
 Zalimce hükmeden o alçak adamın kafasına niçin
 Elinizdeki sopalarla vurup onu kana bulamıyorsunuz?
 Cezasını çekmeden asla bizden kimseye emir veremez,
 Kollarımın emeğiyle kazandığım hiçbir şey senin olamaz.
 Nerden geldiysen git oraya! Ve orada at palavralarını. 260
 Ben hayatta oldukça sen asla Herakles'in çocuklarını
 Öldüremeyeceksin! O, derinlerde ama çocuklarından
 Uzakta ve saklı değil, toprağın kucagında, Hades'te.
 Bu ülkenin çöküp perişan olmasına sensin neden olan.
 Ülkenin kurtarıcısı o ise, hak ettiği itibarı göremiyor. 265
 Ölmüş bir dostuma, en çok ihtiyacı olduğu bir sırada
 Yardım etmeye çalışmakla yanlış mı yapmış olurum?
 Ey elim, tekrar bir mızrak tutmayı ne kadar çok istiyorsun!
 Ancak bu isteğim güçsüzlüğümün içinde silinip gidiyor.
 Yoksa beni zavallı biri gibi görmeni hiç istemezdim. 270
 Senin zevkle yaşadığın Tebai'de biz de rahat yaşırdık.
 Kargaşayla, nifakla parçalanmış şehirde yönetim çöker.
 Yoksa Tebaililer senin başa geçmeni istemezdi.

MEGARA

Sağ olun, ihtiyaçlar! Dostlarının arkasında olunca, 275
 Ancak böyle haklı bir öfke yaraşır eski dostlara.
 Ama bizim yüzümüzden de efendinize karşı gelerek acı
 Çekmemelisiniz. Şimdi dinle beni Amfitrion,
 Benim düşüncemi iyi dinle de değerini anla.
 Ben çocuklarımı severim: Sevmemek nasıl olurdu zaten, 280
 Ne acılarla doğurdum ve büyüttüm onları. Ve ölüm
 Bana da büyük bir felaket görünüyor tabii. Ne var ki,
 Alinyazısına kim karşı çıkarsa, bana göre, kör bir aptaldır o.
 Çünkü ölmek kaderimiz, yani öleceğiz hepimiz. Yeter ki
 Alevler içinde yanmayalım, düşmanlarımız sevinmesin. 285
 Bu, bana ölümden de daha büyük bir acı verecektir.
 Çünkü kraliyet ocağına ödeyecek çok şeref borcumuz var.

Sen savaştaki mücadelenle çok parlak bir ün kazandın.
 O ün seni korkakça ölüm suçlamasından alıkoyar.
 Kocam, hiçbir tanığa ihtiyaç duymadan kanıtladı bunu. 290
 Benim kocam, utanılacak şey yapmışlarsa eğer,
 Kendi çocuklarının hayatını kurtarmak için çaba harcamaz
 Çünkü asil adamlar çocuklarının ayıplarından acı duyarlar.
 Ben de kocamın bu davranışının dışına çıkamam.
 Senin umudunun nedeni bence şuydu: 295
 Sen Herakles'in yeniden dünyaya döneceğine inanıyorsun.
 Ölü biri ne zaman toprak altındaki karanlıktan geri geldi?
 Sen, Lükos'u sözlerinle yumuşatacağını mı sanıyorsun?
 İmkânsız! Böyle gaddar bir düşmandan uzak durmalıyız.
 Bilge ve dürüst bir insanla ilişki kurmaktan çekinme. 300
 Onlarla saygıya dayalı bir dostluğu kolayca kurabilirsin.
 Bir ara çocukların sürgüne gönderilmesi için rica etmeyi
 Düşünmüştüm. Ancak o zaman da acınacak bir sefalet
 İçinde kalabileceklerini düşünmek çok acı verecekti bana.
 Çünkü gurbette misafir olan birinin ev sahibi dostundan 305
 Sadece bir gün güler yüz gördüğü söylenir her zaman.
 Ölümü bizimle cesurca karşıla, nasılsa sıra sana da gelecek.
 Bak yaşlı adam, senin asaletine sesleniyoruz,
 Tanrıların kaderine karşı gelmeye çalışan kişi
 Cesur sayılır, ancak bu cesareti aptalcadır, çünkü kimse, 310
 Ne kadar zorlasa da hiçbir zaman olacağı durduramaz.

KORO BAŞI

Bu kolumun güçlü olduğu zaman biri seninle alay etmeye
 Cesaret etmiş olsaydı, cezasını kolaylıkla vermiş olurdum.
 Ancak ben şimdi bir hiçim... Şimdi artık sen kendin düşün
 Felaketle nasıl mücadele edeceğini, Amfitröon. 315

AMFİTRÜON

Ne yaşama sevgisi ne korkaklık beni ölümden geri tutar.
 Sadece bu çocukları oğlum için kurtarmak istiyorum.
 Görünen o ki boş yere çabalıyorum imkânsız bir şey için...
 İşte boynum, kendini kılıçlarınızın emrine sunuyor.
 Parçalasınlar, öldürsünler, kayalardan aşağı atsınlar beni! 320

İkimiz, bize tek bir iyilik yapmanı diliyoruz efendimiz:
 Çocukları öldürtmeden önce beni ve onu öldürtmeni.
 Böylece çocukların, anne ve dedelerinden imdat isteyen
 Korkunç çığlıklarını, o dehşetli dayanılmaz acı manzarayı
 Bize gösterme de, sonrasında ne istiyorsan öyle yap. 325
 Bundan sonra artık hiçbir şey bizi ölümden kurtaramaz.

MEGARA

Ben de sana yalvarıyorum bir kere daha, ne olur,
 Hem ona hem bana, ikimize birden bir iyilik yap.
 Çocuklara ölüm töreni için elbiseler giydirmemiz için
 Şu ana kadar kapıları bize kapalı olan sarayı açtır. 330
 Bu da onlara aileden kalan mirastan küçük bir pay olsun.

LÜKOS

Tamam, bu isteğin yerine getirilecek: Görevli, kapıları aç!
 İçeri girip, hazırlanın. Kıyafetleriniz beni ilgilendirmez.
 Ölüm töreni kıyafetlerini giyip hazırlandığınızda,
 Geri gelecek ve sizi yeraltı dünyasına göndereceğim. 335
 (Yanındakilerle birlikte çıkar)

MEGARA

Haydi çocuklarım, bu kederli annenizi takip edin de,
 Şu anda başka bir kralın oturmakta olduğu
 Bize yalnızca adı kalmış olan eski baba ocağınıza girelim.
 (Çocuklarla birlikte saraya girer)

AMFİTRÜON

Ey Zeus, demek ki boşuna benim yatağımı paylaşmışsın,
 Boşuna benim de, oğlumun da babası demişim sana. 340
 Demek ki umduğumuz kadar sadık bir dost değilmişsin.
 Ey ulu Zeus, insan olarak erdemimle aşmış oluyorum seni.
 Çünkü ben Herakles'in asil çocuklarına hiç ihanet etmedim.
 Sen, kadınlarla gizlice nasıl beraber olunacağını iyi becerdin
 Çağrılmadan başkalarının yatağına girmeyi başardın 345
 Ama yardımcı olup sevdiklerini kurtarmayı hiç bilemedin.
 Sen ya kör ya da adalet duygusu olmayan bir tanrısın!
 (Saraya girer)

KORO

1. Deyiş

Foibos²⁴, Linos'un²⁵ inlemelerini
 Kutsanmış bir şarkıda söylüyor.
 Altın mızrabı ile lirine vurarak 350
 O güzel ölünün anısını canlandırıyor.
 Ben de yeraltının karanlıklarında
 Kaybolan, Herakles'e -O, ister Zeus'un, ister
 Amfitrüon'un oğlu olsun- sahip çıkmalıyım.
 Çabalarını bir şarkı ile 355
 Taçlandırmak gerekir.
 Ölülerin yüceltilmesi,
 Onların asil eylemlerinin karşılığıdır.
 O önce, Zeus'un
 Kutsal ormanını aslanlardan²⁶ kurtardı 360
 Ve öldürdüğü aslanın başını
 Sarışın kafasına,
 Derisini de sırtına geçirdi.

1. Karşı Deyiş

Sonra da dağlarda dolaşan
 Vahşi Kentoura halkını 365
 Kanlı yayından fırlattığı
 Kanatlanmış oklarıyla ölüme gönderdi.
 Bunlara, çılgın girdapları ile Peneios ırmağı,
 Geniş ekilmemiş araziler,²⁷
 Ve Pelions kayalıkları 370
 Ve de Homola mağaraları tanıktır.
 Kentaurolar atlarına binmişler
 Elllerinde çam ağacı ile Tesalya'yı²⁸
 Ele geçirmeye gidiyorlardı.
 Ve altın boynuzlu, doğa düşmanı
 Benekli dişi geyiği de o öldürdü.²⁹
 Ve böylece Oinoa'daki³⁰ Avcılık Tanrıçası yüceltildi.

2. Deyiş

Arabaya atladı 380
 Diomedes'in kanlı yemliklerinde

Kanla beslenen atlarını³¹
 Gemlerinden rahatça
 Yakalayarak onları dizgine aldı.
 İnsan eti yemek... ne korkunç bir yemek... 385
 Mükenes Kralının verdiği görevi,
 Hebros³² ırmağının gümüş renkli
 Sularında başarıyla yerine getirdi.
 Pelion dağının eteğinde
 Anauros ırmağı kaynağında 390
 Yabancıları öldüren
 O vahşi Amfanaialıyı³³
 Oklarıyla öldürdü.

2. Karşı Deyiş

Akşam âlemlerinde
 Şarkı söyleyen kızlara kadar gitti. 395
 Orada altın dallarından sarkan
 Altın elmaları³⁴ koparmak istedi.
 Orada ateş pullu, dallara sıkıca dolanmış
 Yanına yaklaşılmayan ejderhayı³⁵ öldürdü.
 Ve sonra da denizin derin koylarına girdi.³⁶ 400
 Kürek çeken insanlara
 Sakin bir deniz ortamı yaratmak için.
 Atlas'ın yerine geldiğinde
 Güçlü kollarını yukarı kaldırdı
 Gökyüzünün ortasına doğru uzattı 405
 Ve tanrıların yıldızlarla aydınlanan saraylarını
 Kendi gücüyle kaldırmayı başardı³⁷

3. Deyiş

Daha sonra coşkun ırmakların aktığı
 Maioter³⁸ denizinde, at binici Amazonlarla karşılaşmak için
 Fırtınalı Euxine³⁹ denizinin dalgalarını aşıp geçti. 410
 Hellas'ın topraklarındaki arkadaşlarıyla
 Toplanıp bir araya gelmeyi kim istemez?
 Bakire Amazon kraliçesinin üzerindeki altın işlemeli
 Kemer⁴⁰ ele geçirmek istiyordu. Hellaslı bütün dostları
 Bu uğursuz kemerin peşindeydi. 415

Böylece Hellas, Amazon Kraliçesinin ganimetine konu
Ve Mükene⁴¹ şehri de bu kemerin koruyucusu oldu.

Lerna'nın⁴² ölüm saçan

Bin başlı köpeğini

Ateşle yok etti,

420

Onun zehirli kanına batırdığı oklarla

Üç başlı üç gövdeli Geryon'un⁴³

Erütheia'deki çobanını öldürdü.

3. Karşı Deyiş

Birçok savaşı zafer kazanmakla geçirdi

425

Bu üstün çabalarının karşılığı olarak

Hades'e gönderildi, o acımasız gözyaşı ülkesine.

Zavallının yaşamı orada son buldu,

Bir daha da geri gelmedi.

Dostları onun evine yasa bile gitmediler

430

Kimsenin dönmediği ölüm yolunda

Kharon'un⁴⁴ kayığı onları götürmek için

Şimdi bu kahramanın oğullarını bekliyor: Günah bu!

Ey Herakles, evin yardım bekliyor, sen ise yoksun!

Gençliğimdeki kuvvete hâlâ sahip olsaydım,

435

Savaşlarda hâlâ mızrak atabilseydim,

Arkadaşlarımla birlikte bu çocukları

Bütün gücüm kuvvetimle korurdum.

Ama artık gençliğimin

O keyifli, parlak çağında değilim.

440

(*Amfitrion, Megara ve çocuklar saraydan çıkarlar.*)

KORO BAŞI

Evet, bakın oradalar, ölüm kıyafetleri içinde geliyorlar

Herakles'in çocukları, eskiden ona

Büyük Heraklas denirdi.

Karısı, çocukların ellerinden tutmuş

445

Ve arkalarında Herakles'in babası,

Alkmene'nin yaşlı kocası...

Ne manzara ama!

Artık yaşlı gözlerimden boşalan

Gözyaşlarımı da engelleyemiyorum.

450

MEGARA

Durun!

Bu çocukları katledecek cellat kim? Bu kurbanları
Ölüme göndermeye kim hazırlık yapıyor?

Biz burada ne utanç verici bir cenaze alayı olduk,
İhtiyar, çocuklar ve anne, hepsi bir arada ... 455

Aman Tanrım, oğullarım ne kadar da kadersizmişler!

Ne acı, gözlerim onları şu an son olarak görmekte!

Ah, size ben hayat vermiştim; oysa sizi düşmanlarımızca

Aşağılanmanız ve kurban edilmeniz için yetiştirmişim.

Ah! 460

Babanızın bir zamanlar konuşmalarıyla verdiği

O umut dolu güzel hayallerimin hepsi yok oldu.

(İlk çocuğuna dönerek)

Ey babasını kaybetmiş oğul, o sana Argos'u verecekti.

Günün birinde Eurüstheus'un sarayında oturacak,

O güzel verimli Pelesgia⁴⁵ topraklarına hükmedecek, 465

Silahlarıyla birlikte kuşandığı o azgın aslanın postunu.

İşte o zaman senin başına ve omuzlarına atacaktı.

(İkinci çocuğa dönerek)

Sen ise savaş arabalarıyla ünlü Tebai'nin kralı olacaktın.

Bana miras kalanlar, babandan kalanlar gibi senin olacaktı.

Baban sana koruma silahı olarak ünlü asasını⁴⁶ verecekti. 470

Armağanıydı sana, ancak bu asa senin işine yaramayacaktı.

(Üçüncü oğluna dönerek)

Ve sana da bir zamanlar uzaktan attığı oklarla fethettiği

Oikhalia⁴⁷ adlı şehri vermeyi vaat etmişti.

Böylece o, gücünün farkında olarak üç oğlunu da

Üç güçlü taht için gururla yüceltmeyi bilmişti. 475

Ben de, gönül rahatlığıyla ve neşeyle

Atina, Sparta, Tebai'nin en güzel kızları arasından

Sizi mutlu edecek gelinler arayacaktım.

Böylece gemimizi güvenli halatlarla bağlamış olacaktık.

Ama şimdi ... Ne yazık ki kader her şeyi değiştirdi, 480

Kader size artık Ker'en⁴⁸ kızlarından gelin verecek,

Ben ise güvey banyonuz için gözyaşlarımı... Vah bana!
 Demek o zaman dedeniz verecek düğün yemeğini⁴⁹,
 Çünkü Ker'en kızlarının babası karanlık hâkimi Hades'tir.
 Ah, ben şimdi sizi hangi sırayla göğsüme bastırayım?
 Bu dudaklar hanginizi öpsün? Hanginizi kucaklayayım?
 Bal arıları gibi, sırayla hepinizin gözyaşlarınızı toplayıp
 Onları nasıl uzun bir gözyaşı ırmağı haline getireyim?
 Ey sevgili eşim, Hades'te insan sesi işitilebiliyorsa eğer, 490
 Sana sesleniyorum, benim kahraman Herakles'im:
 "Biraz sonra baban ve çocukların ölecek, ben de öleceğim,
 Bütün dünyanın şanslı kişiler dediği, senin ailen, bizler...
 Gel, kurtar bizi! Yalnız hayalin de olsa, görün bana:
 Bu bile yeter; sen yalnız bir hayal olarak bile gelsen 495
 Oğullarının katilleri senden korkacaklardır."

AMFİTRÜON

Sen kızım, ölüm tanrılarının istediklerinin hazırlığını yap,
 Ben ellerimi kaldırıp sana yalvarıyorum ey Zeus:
 Bu çocukları kurtarmak istiyorsan, acele et, yoksa yakında
 Daha fazlasını yapmak istesen de yapamayacaksın. 500
 Evet, hep seni aradım, yardım istedim, boşuna aramışım.
 Düşünceme göre korkunç kader bizim ölümümüzü istiyor.
 Ey ihtiyarlar, varoluş süresi kısadır. En büyük mutluluğu
 Zaten yaşamışınızdır, sabahtan geceye kadar
 Yalnız üzüntülerden kurtulmuş olursunuz. 505

Zaman isteklerimizi asla dikkate almaz.
 Ondan uzak durur; yalnız kendi işine bakar.
 Beni düşünün: Önceleri dünyada ne kadar büyüktüm
 Her şey muhteşem görünüyordu. Kader hepsini
 Üfleneyen tüy gibi bir günde benden alıp havaya uçurdu. 510
 Mutluluk, büyük şöhret kimseye sadık kalmaz.
 Bu yüzden elveda diyorum size arkadaşlarım,
 Arkadaşınızı bugün son kez görüyorsunuz.

(Herakles'in saraya doğru yaklaştığı görünür)

MEGARA

Bakın! Sevgilimi mi görüyorum? Ben ne diyorum ihtiyar?

AMFİTRÜON

Bilemiyorum kızım, ben de söyleyecek söz bulamıyorum. 515

MEGARA

Yeraltında olduğunu sandığımız kocam o karşımdaki,
Eğer güpegündüz ikimiz de rüya görmüyorsak tabii!
Ne var? Darmadağınık beynim hayal mi görüyor yoksa?
Hayır ihtiyar, bu gelen senin oğlundan başkası olamaz!
Buraya gelin çocuklar! Koşun, sarılın babanıza! 520
Hemen gelin, çabuk, onu sakın bırakmayın! Çünkü o size
En az kurtarıcı Zeus kadar yardım edecek biridir!

HERAKLES

Ey selam sana evim, selam sana kalbimdeki yuvamın kapısı!
Ne sevinçli bir manzara, tekrar aydınlığa kavuştum!
Ooo, bu da ne? Çocuklarımı sarayın önünde 525
Ölüm kıyafetleri⁵⁰ içinde, karımı da
Kalabalık bir insan topluluğu arasında görüyorum.
Ve babam da ağlamakta ... Başlarına bir felaket mi geldi?
En iyisi, yaklaşayım da sorup öğreneyim.

(Megara'ya)

Söylesene, bu evin başına yeni bir felaket mi geldi? 530

MEGARA

Oo, sevgili kocacığım...

AMFİTRÜON

Ey yaşlı gözlerimi aydınlatan, oğul!

MEGARA

Kurtulmuşsun, tam zamanda geldin bizi kurtarmaya.

HERAKLES

Ne demek istedin? Neden bu kadar üzgünsün, baba?

MEGARA

Hepimiz ölmüştük! Affedersin ihtiyar, sözünü kesiyorum,
Bu yaptığım her ne kadar yakışksız olsa da. 535
Biz kadınlar erkeklerden daha duygusal yaratılmışız,
Çocuklarım ölümle cezalandırılmıştı, ben de...

HERAKLES

Ey Apollon! Bana böyle sözler işittirmek mi istiyorsun!

MEGARA

Erkek kardeşlerim, yaşlı babam da öldüler...

HERAKLES

Ne? Nasıl oldu? Hangi silahla vurdular onları?

540

MEGARA

Lükos, hepsini ülkenin yeni hükümdarı öldürttü.

HERAKLAS

Bir silahlı çatışmada mı, ülkedeki bir ayaklanmada mı?

MEGARA

Ayaklanma, yedi kapılı Kadmos'un krallığını kazandırdı ona.

HERAKLES

Tamam da, babamı ve seni korkutacak ne var bunda?

MEGARA

Kral, babanı, beni ve çocuklarımızı ölüme mahkûm etti. 545

HERAKLES

Nasıl olur? Babasız çocukların nesinden korkuyormuş?

MEGARA

Günü gelir Kreon'un ölümünün intikamını alabilirler diye.

HERAKLES

Bunlara neden ölü töreni kıyafetleri giydirilmiş, peki?

MEGARA

Daha önceleri kullandığımız ölüm kıyafetleri onlar.

HERAKLES

Zorla mı ölüme götürülecektiniz? Ne zalimce!

550

MEGARA

Hiçbir dostumuz bizi korumadı, senin öldüğünü söylediler.

HERAKLES

Peki, nasıl oldu da böyle korkunç bir endişeye kapıldınız?

MEGARA

Eurüstheus bunu habercileriyle bize iletti.

HERAKLES

Bu evi, baba ocağımızı neden terk ediyorsunuz, peki?

MEGARA

Babanı zor kullanarak yatağından alıp attılar.

555

HERAKLES

Yaşlı hasta bir adama kötü davrandı demek? Hain!

MEGARA

Utanmak bu tanrıçadan uzak bir niteliktir.

HERAKLES

Demek evden uzak kalınca hiç dostumuz kalmamış.

MEGARA

Tabii, bahtı gidenin dostları da çekip gitmez mi?

HERAKLES

Kazandığım Mükenai savaşlarını unuttular, demek?

560

MEGARA

Dostsuz kalmak, tekrar ediyorum, kötü bir kaderdir.

HERAKLES

Şu ölüm çelenklerini başınızdan çıkarıp atın

Ve gözlerinizi tekrar yukarı ışığa kaldırın.

Karanlık için ışığınız var, ölüm yerine de hayatınız...

Acele etmeliyim, şimdi kollarımın yapacak çok işi var.

565

Önce bu yeni kralın evini yerle bir etmeliyim.

Onun o canı kafasını kesip köpeklere atacağım,

Sonra da iyilik yaptığım Kadmos halkının tümü

Bana sadakatsiz davranıp ihanet ettiklerinden,

Zafer kazanmış silahlarımla öldürülecek.

570

Kalanlarsa kanatlanmış oklarımla yok edilecek.

İsmenos'ta⁵¹ ölülerin kanlarını sel gibi akıtacağım.

Ve Dirke'nin⁵² o berrak suları kanla kıpkırmızı olacak.

Karım, çocuklarım ve yaşlı babamdan daha önce

Başkaları için kurtarıcı olabilir miyim? Elveda zaferler,

575

Artık bu görevimden daha önemli saymıyorum sizi.

Çocuklarımı savunmak için savaşıp ölmek zorundayım.

Eurystheus'un beni gönderdiği savaşta dövüşerek

Aslan ve ejderhayı yenip yok etmiştim.

Kendi çocuklarımla hayatını korumak için

580

Savaşmazsam böyle bir onurun ne değeri kalır?

Zaferlerle taçlanmış eski Herakles olamam artık.

KORO BAŞI

Bir babanın çocuğunu koruması normaldir.

Ama bu, yaşlı baba ve eş için de yerine getirilmelidir.

AMFİTRÜON

Oğlum, dostlarının dostu olmak, düşmanlarından 585
Nefret etmek hakkındır, ancak bu kadar acele etme.

HERAKLES

Baba, fazla acele edişimi de nerden çıkanyorsun?

AMFİTRÜON

Kendini zengin gibi gösteren bir sürü fakir adam
Lükos'tan yana olup ona güçlü destek verdiler.
Ellerindekilerini tembellikle yiyip bitirdikten sonra 590
Başkalarının mallarına el koymak için
Ayaklanmayı kışkırttılar ve şehri yağma ettiler.
Senin şehre geldiğin görülmüştür, bu yüzden dikkatli ol,
Düşmanların beklenmedik bir anda üzerine çökmesinler.

HERAKLES

Bütün şehir beni görmüş olsa da umurumda değil. 595
Ama geçenlerde uğursuz bir yerde bir kuş görmüştüm.
O zaman sizin başınıza bir felaket geldiğinin anlamıştım.
Bu yüzden şehre kimseye görünmeden, gizlice geldim.

AMFİTRÜON

Çok güzel! İçeri gel de aile ocağını selamla
Ve gözlerin atalarının evini tekrar bir seyretsin. 600
Çünkü şimdi kral buraya karınla çocuklarını
Öldürtmek ve beni de boğazlatmak için gelecek.
Burada olman senin için iyi oldu, düşündüklerini
Güven içinde burada başarısın. Ancak bundan önce
Sakın bütün şehri bir kargaşa içine sokma, olur mu? 605

HERAKLES

Doğru söyledin, öyle yapayım, hemen içeri giriyorum,
Hades ve Kore⁵³ hükümdarlığındaki güneşsiz gecelerden
Eve geri döndükten sonra, öncelikle evimizin
Koruyucu tanrılarını saygıyla selamlamak istiyorum.

AMFİTRÜON

Sen gerçekten Hades hükümdarlığına indin mi, oğlum? 610

HERAKLES

Evet, hem gelirken oranın üç başlı canavarını da getirdim.

AMFİTRÜON

Mücadele edip zorla mı yoksa Kore'nin hediyesi olarak mı?

HERAKLES

Savaşarak kazandım; çünkü oradaki kutsal gizemleri aldım.

AMFİTRÜON

Peki, o canavar şu anda Eurüstheus'un sarayında mı?

HERAKLES

Hayır, Hermione'de⁵⁴, Demeter'in kutsal korusunda. 615

AMFİTRÜON

Eurüstheus, senin yeryüzüne döndüğünü bilmiyor mu?

HERAKLES

Bilmiyor, önce gelip sizin durumunuzu öğrenmek istedim.

AMFİTRÜON

Peki, senin karanlık Hades'teki kalışın ne kadar sürdü?

HERAKLES

Theseus⁵⁵ tutukluydu, onu kurtarmak için geciktim, baba.

AMFİTRÜON

Theseus şimdi nerede, peki? Anayurduna döndü mü? 620

HERAKLES

Şimdi Atina'da, Hades'ten kurtuluşuna çok sevindi.

Siz çocuklar, hadi eve girelim, beni takip edin.

Şimdi oraya girişiniz oradan çıkışınızdan daha

Güzel olacak. Haydi, cesaretinizi toplayın

Ve de gözleriniz bir daha gözyaşları ile dolmasın! 625

Sen de karıcığım, kendini topla, cesur ol, korkuyu bırak!

Tamam, tutmayın artık benim oramdan buramdan,

Kanatlarım yok, sizi bırakıp uçup gitmeyeceğim.

Oo! Bırakmıyorlar, hayır, sımsıkı sarılmışlar, bırakmıyorlar.

Demek yaşadıklarınız bu kadar tehlike doluydu? 630

Onlara, mavna çeken gemi gibi rehberlik etmek istiyorum.

Çünkü çocuklarımı üzüntü içinde görmek istemiyorum.

Bu konuda bütün insanlar aynı duyguları taşır.

Soylu olan da, sıradan bir insan da çocuklarını sever.

Yoksulluk içinde yaşayan en fakir insanın dahi 635

Kalbi mutlaka çocuk sevgisiyle dolup taşar.

(Çocuklarla birlikte saraya girerler)

KORO

1. Deyiş

Gençlik sevinçtir, çekiciliğinden kurtulamam,

Ama yaşlılık, başımın üzerinde

Etna kayalıkları gibi ağırlaşır.

640

Ve gözlerimin önüne

Karanlık bir perde çeker.

Gençliği asla değişmem

Ne Asya Krallığının tahtına,

Ne o krallığın hazinelerine

645

Ve ne de saraylar dolusu altına.

Gençlik, hem zenginlikte en değerli olandır

Hem de yoksullukta en değerli olandır.

Ama ölüme götüren yaşlılıktan

Nefret ediyorum. Gitsin kendini

650

Denizlere atsin. Bu lanet, asla

İnsanların evlerine de, şehirlerine de

Gelmeseydi de gökyüzünde sonsuza kadar

Kanatlanıp kaybolsaydı ne iyi olurdu.

654

1. Karşı Deyiş

Eğer tanrılar insanlar kadar akıllı

Ve bilgeliğe sahip olsalardı,

Erdemli insanları ayırt etmek için

Onlara ikinci bir gençlik hakkı verirlerdi.

Buna layık olmayı hak edenler

660

Hades'ten tekrar gün ışığına dönüp

İkinci bir hayat sürerlerdi.

Asil biri olmazlardı ama

Sıradan bir kaderleri olurdu.

Böylece kötülerini iyilerden

665

Ayırt etmek kolay olurdu.

Aynı gemicilerin bulutlar arasından

Geceleri yıldızları saymaları gibi.

Ama şu anda iyilerle kötülerini ayırmak için

Hiçbir tanrısal işaret bulunmuyor.

670

Yılların akışıyla zaman yalnızca

Zenginlik artışından fazlasını getirmiyor.

2. Deyiş

Kharit'lerle⁵⁶ Musa'ları⁵⁷ birbirlerine

Hayırlı ve güzel bağlarla bağlamaktan

Asla geri kalmayacağım.

675

Başımda taç olmadan⁵⁸

Ve şarkısız asla yaşayamam.

Hâlâ ak saçlı şarkıcı bile

Mnemosüne'yi⁵⁹ övüyor.

Kahraman Herakles'in

680

Zafer şarkısını söylemek istiyorum

Bromios'un⁶⁰ armağanı olan şarabı içtiğim,

Ve yedi telli lir'le

Libya flütü⁶¹ çaldığım sürece

Bana sırlarını öğreten

685

Musa'lara hizmet için yaşlı sayılmam.

2. Karşı Deyiş

Delos'un⁶² tapınağında kızlar

Zafer şarkıları söylüyorlar,

Zarif dönüşlerle dans ediyorlar

Leto'nun şanlı oğlunu⁶³ kutluyorlar.

690

Ben de, bu ak saçlı, sakallı şarkıcı,

Senin sarayının önünde, ey Herakles

Kuşu kuşu gibi⁶⁴ zafer

Şarkıları söyleyeceğim.

Bunun zengin bir konusu var:

695

Herakles, Zeus'un oğludur ama

Doğumdan gelen bu ününü aşmıştır.

Eşsiz cesaretiyle kazandığı bir savaş sonunda

Canavarların terörüne son vererek

İnsanlara korkusuz bir hayat sağlamıştır.

700

(Lükos yanındakilerle sarayın önünde görünür.

Bu arada Amfitrion saraydan çıkar.)

LÜKOS

Tam zamanında saraydan çıkıyorsun Amfitrion,

Ölüm ve yas kıyafetlerinizi giymek ve cenaze

Törenine hazırlık için uzun zamandır içerdeydiniz.

Haydi, git de çocuklara ve Herakles'in karısına

Saraydan dışarı çıkıp buraya gelmelerini söyle.

705

Ölüme kendiliğinizden gideceğinize söz vermiştiniz.

AMFİTRÜON

Talihsizliğimin üzerine geldikçe geliyorsun, kral!

Benimle alay ediyorsun, benim oğlum öldü.

Oysa, kral olarak ölçülü hareket etme yakışır sana.

Sözlerin ölüm için acı çekmemizi emrediyor.

710

O zaman isteğine boyun eğmek zorundayız.

LÜKOS

Peki, Megara ve Herakles'in çocukları nerede, ihtiyar?

AMFİTRÜON

Kapıdan gördüğüme göre Megara sanırım diz çökmüş...

LÜKOS

Ne yapıyor öyle? Ne demek istiyorsun, sen?

AMFİTRÜON

Kutsal altarın basamaklarında, tanrılara yalvarıyor.

715

LÜKOS

Kurtulmak için tanrılara yalvarmasının hiç yararı yok!

AMFİTRÜON

Ölmüş kocasından da boşuna yardım istemekte...

LÜKOS

Gelemez, geri dönmesi de asla mümkün değil onun.

AMFİTRÜON

Onu bir tanrı yeniden hayata döndürmezse tabii...

LÜKOS

Haydi, acele et, git içeri de onu saraydan çıkar!

720

AMFİTRÜON

Bunu yaparsam, onun ölümünden ben de suçlu olurum.

LÜKOS

Tamam, vicdanın elvermiyorsa, ben bizzat yaparım.

Onları ben getiririm; hiçbir şeyden korkum yok benim.

Beni arkamdan takip edin, muhafızlar!

Ancak bunu yaparsak gönlümüz rahat edecek.

725

(*Adamlarıyla saraya girer*)

AMFİTRÜON

Git hadi, gitmen gereken yere git. Bunun sonunu
Bir adam tamamlar artık. Kötü işler yaptın hep,
Şimdi kötülüğü kabul etmeye hazır ol.

(*Koro'ya*)

Çok iyi oldu,

İhtiyarlar, şimdi ağa düşecek içerde, başkalarını
Yok etmeyi düşündüğü kılıçları onu karşılayacak,
Alçak adam! Şimdi içeri gidiyorum ben de, onun
Yere düşüşünü seyretmek için. Cinayet işleyen
Düşmanın ölmesini görmek zevktir.

730

(*Lükos'un ardından saraya girer*)

KORO

Deyiş

Zulüm ve acı taraf değiştirdi. Eski büyük kral
Hades'ten canlı olarak geri döndü.
Selam sana!

735

Ey tanrısız adalet ve kaderin cilvesi!

KORO BAŞI

Sonunda ölümle cezayı çekeceğin yerdesin:
Yaptığın zalimce ihanetlerin karşılığını göreceksin.

740

KORO

Sevinçten gözlerimden yaşlar boşanıyor.

O geri döndü...

Kalbim bu mutluluğa erdiğinden çok sevinçli.

745

İşte bu ülkenin hükümdarı!

KORO BAŞI (*Sarayın kapısının yanında*)

Şimdi biz hep beraber içeri bakalım, ihtiyarlar.

Sevinerek seyredeceğimiz acı çeken bir hain var mı diye.

LÜKOS (*İçerden*)

Ah! Aman, imdat!

KORO

Karşı Deyiş

Kulaklarım saraydan gelen tatlı bir şarkı işitiyor,

750

Anlaşıyor ki ölüm uzaklarda değilmiş.

Bağırıyor:

Onun inleyişleri ölümünün başladığını duyuruyor bize.

LÜKOS (*İçerden*)

Ey Kadmoslular, beni hileyle, alçakça öldürüyorlar!

KORO BAŞI

Sen bir katildin; sana da aynını yapacaklar, çekeceksin! 755

Misilleme bu: Şimdi onlara borcunu ödemelisin.

KORO

Kimdi o ölümlü insan? Tanrılara küfreden,

Aptalca sözlerle onlara meydan okuyan

Ve hiçbir güçleri olmadığını etrafa yayan adam.

KORO BAŞI (*Koro'dan geri adım atarak*)

Siz ihtiyarlar, o tanrıtanımaz adam artık yaşamıyor! 760

Saray sessizlik içinde. Haydi, sevinçle dönün dansınıza!

KORO

1 Deyiş

Şarkıyla, dansla ve şölenlerle coşsun

Kutsal şehir Tebai halkının tamamı.

Artık gözyaşları zevke dönüştü

Umutsuzluk da mutluluğa...

765

Ve şimdi bize yeni şarkılar bağışlandı.

Yeni kral gitti, eskisi egemen oldu ve

Hüzünlü Akheron⁶⁵ kıyılarında geri döndü.

Umutlarımızın ötesinde neşe ve sevinç geldi.

770

1. Karşı Deyiş

Tanrılar haklı istekleri duyarlar

Ve kötü sözlere dikkat ederler.

Altın ve varlık, pek çok insanın

Aklını şaşırtıyor, onları gururlu ve

775

Şiddet yanlısı birine dönüştürüyor.

Hiç kimse geleceğe sakince bakmayı sevmez;

Adaleti takmaz ve günahın tadını çıkarmaya çalışır,

Ancak şans arabasını kendi eliyle parçalamış olur.

780

2. Deyiş

Haydi İsmenos taşlarını tak, süslen!

Yedi kapılı şehrin sokaklarını,

Acele edin de, festival danslarıyla doldurun!

Ve sen de, berrak akan Dirke

Ve sizler de Asopos'un⁶⁶ kızları

785

Babanızın sularından çıkın,

Ve siz de onun perileri. Herakles'in

Kahramanlıklarının şarkısını

Bizimle birlikte söyleyin.

Delfi'nin ormanlık kayalığı ve

790

Helikonlu Musa'ların kaldığı yerler

Sevinçli bağırışlarınız şehrimizde

Tebai'de ve kalesinde yankılsın.

Burası kahramanların yetiştiği

Demir kalkanlarla donanmış bir ordunun

795

Torunlarından devir alınan bir yerdir.

2. Karşı Deyiş

Perseus'un⁶⁷ torununun yatağına

Onunla aşk yaşamak için gelen

İki kişi kimdi:

Biri ölümlü bir erkek, diğeri Zeus.

800

Uzun yıllar geçti, şüphelerim

Yok oldu artık.

Sen babalığını, hiç beklenmediği

Halde gösterdin.

Pluton'un⁶⁸ o iğrenç derinliklerinden

805

Çıkıp gelen Herakles'in

Kahramanlıklarının

İşıltılı parlaklığı ortaya çıktı.

Sen asil bir prensisin,

Bu kralın alçaklığı karşısında.

810

Parıldayan kılıçların mücadelesinde

Tanrıların da adaleti, açıkça

Sevip sevmediklerini gösterdi bize.

(İris ve Lüssa⁶⁹, savaş arabaları içinde görünür)

KORO BAŞI

Ey bakın, bakın!

Eski kâbus yeniden mi üzerimize çöküyor?

815

İhtiyarlar, sarayın üzerindeki o hayalet de nedir öyle?

BİRİNCİ İHTİYAR

Kaçın, kaçın,

Yorgun bacaklarınızı hızlandırın, gecikmeden kaçın!

KORO

Ey kutsal Paian⁷⁰, sen bizi felaketten koru!

820

İRİS

Korkmayın, ey ihtiyarlar, yanımdaki Lüssa,

Gecelerin kızı ve ben ise İris, tanrıların habercisi.

Bakın, şehrinize hiçbir sıkıntı getirmeyeceğiz.

Biz, yalnızca Alkmene'nin Zeus'tan olan birine

Ve de soyuna bir darbe vurmak için geldik.

825

Çünkü acı dolu savaşlarını yaptığı süre içinde

Kader ona hep yardım etti. Çünkü babası Zeus, Hera'ya da

Bana da, ona kötülük yapmamıza izin vermiyordu.

Artık Eurüstheus'un tüm emirlerini yerine getirdiği için 830

Hera, onun kendi öz çocuklarını öldürerek cinayet

İşlemesini istiyor, bunu ben de istiyorum.

Haydi karanlık gecenin kızı, o acımasız ve sert

Karakterini göster de, bu adamın çocuk katili olacak

Çılgınlık ve cinnet içine girip harekete geçmesini sağla. 840

Hera'nın o korkunç kini ve benim kinim neymiş öğrensın.

Eğer Herakles'e ceza vermezsek tanrıların hükmü kalmaz,

O zaman da ölümlüler dünyaya egemen olur.

LÜSSA

Ben, asil bir aileden, asil bir kandan geliyorum.

Gece tanrıçasıyla, göklerin tanrısı Uranos'un kızayım

Ama bu görevim arkadaşlarımı kışkandırmıyor

845

Sevdiğim insanları cezalandırmam zevk vermez bana.

Onun için Hera'yı da seni de, söylediklerime

Aynen uymanız konusunda uyarmak istiyorum.

Beni sarayına gönderdiğin bu adam, ne yeryüzünde

Ne de tanrılar katında adı bilinmeyen biri değildir.

850

O, tek başına ıssız çölleri ve vahşi denizleri sakinleştiren,

Tanrıtanımaz kötü kişilerin küstahça saldırdıkları tanrıların
Saygınlıklarını yeniden kazanmasını sağlamış biridir.
Onun için sana ve kıskanç kocan Zeus'a şunu tavsiye ederim
Ona sakın büyük acılar çektirmeyin. 855

İRİS

Sakin, Hera ve benim kararlarımıza karşı gelme!

LÜSSA

Kötülükten uzaklaşasın diye en iyi yolu gösteriyorum sana.

İRİS

Hera seni buraya, ortalığı yatıştırman için göndermedi.

LÜSSA

Helios⁷¹ tanığımdır: Hiç istemeden yapıyorum bu işi!
Bir köpeğin avcının emirlerini yerine getirmesi gibi ... 860
Peki, senin ve Hera'nın emirlerine itaat ediyorum!
Ne kükreyen deniz dalgaları, ne korkunç yer sarsıntıları,
Ne yıldırımların yakan ışınları, aynen bir yarışmacı hızıyla
Herakles'in göğsünü ezip geçmeme engel olamayacak.
Evet, evini tümüyle yıkmak istiyorum, ilk işim 865

Ona kendi çocuklarını öldürtmek olacak; o katile olan
Kinim sona erene kadar, onun bundan haberi olmayacak.
Bak orada, basamaklarda durup kafasını çılgınca sallıyor,
Bulanık bakışlı, şimşekler çakan gözleri fırl fırl dönüyor,
Tıpkı garip hırıltılı sesler çıkaran öfkeli bir boğa gibi. 870
Şiddetle kükreyerek Tartaros'un⁷² ölü Ker'lerini⁷³ çağırıyor.
Seni bir dans ve şiddet gösterisiyle büyülemek istiyorum.
Acele et, İris, Olympos'a geri dönmek için acele et!
Ben şimdi görünmeden Herakles'in sarayına giriyorum.

(İris ve Lüssa, uzaklaşıp kaybolurlar)

KORO

Eyvah, eyvah, felaket! Ey şehir, senin çiçeğini, 875
Zeus'un evladını koparıyorlar!
Ey, kurtarıcısını kaybeden zavallı ülke Hellas,
Şimdi o, içerde avluda Lüssa'nın çılgınlığı ile
Perişan olacak.
Felaket tanrıçası hayalet gibi içeri girdi, 880

Arabasına bağı atlarını mahmuzlayarak
Onun üzerine saldırdı.

Gece'nin kızı Gorgon⁷⁴, ateş saçan gözleriyle
Ve ıslık çalan çok başlı yılanıyla o Lüssa'dır.

Vah vah, bir tanrı Herakles'i yere düşürdü,
Ah, çocuklar babalarının eliyle can verecekler.

885

AMFİTRÜON (İçerden)

Ah ne talihsizlik!

KORO

Ey Zeus, az sonra oğlun çocuksuz kalacak.

Acımasız, haksız bir intikam duygusu

Onu büyük acılarla yere serecek.

AMFİTRÜON (İçerden)

Ey keder dolu ev!

890

KORO

Artık bu dans timpananın sesi olmadan başlıyor,
Şarap tanrısı Bacchus tarafından hoş karşılanmadı ...

AMFİTRÜON (İçerden)

Kadersiz sülale!

KORO

Tanrıça kan istiyor. Dionüsos şerefine
Kurban kesilmesini değil.

895

AMFİTRÜON (İçerden)

Kaçın, kaçın çocuklar, dışarı kaçın!

KORO

Bir cinayet şarkısı,

Cinayet bize karşı işlenecek.

O onun çocuklarını avlıyor: Lüssa içerde

Boşuna kıyameti koparmıyor.

AMFİTRÜON (İçerden)

Ah, ne felaket!

900

KORO

Ben de "Ah," diyorum. Bu yaşlı adama ve

Oğullarını boşuna doğurmuş olan

Bu kadersiz anaya çok acıyorum.

AMFİTRÜON (İçerden)

Ey bakın, bakın, fırtınadan ev sarsılıyor

Çatı çöküyor!

905

KORO

Yazık, yazık! Sen ne yapıyorsun eve öyle, Zeus'un kızı?

Bu sarayı cehennemi bir yıkımla

Yok ediyorsun, Ey Pallas⁷⁵,

Vaktiyle Enkelados'u⁷⁶ yerin altına gömdüğün gibi!

(Saraydan bir Haberci çıkar)

HABERCİ

Ey saçları ağarmış ihtiyarlar...

KORO

Ne bağınyorsun?

910

HABERCİ

İçerde korkunç şeyler oldu!

KORO

Biliyorum,

Bir tanığa ihtiyacım yok!

HABERCİ

Çocuklar öldüler.

KORO

Eyvah!

HABERCİ

Ağlayın onlar için, buna değer.

KORO BAŞI

Ne korkunç cinayet,

Baba eliyle gerçekleşti, korkunç!

915

HABERCİ

Başımıza gelenlerden daha kötüsünü kim bilebilirdi?

KORO

Babalarının eliyle kendi çocuklarına bu korkunç cinayet

Nasıl oldu? Konuş! Böyle bir felaket bu evin üstüne

Tanrısal bir kader olarak nasıl çöktü?

Hadi anlat bize, çocukların bu acı dolu yok oluşlarını!

920

HABERCİ

Zeus altarnın önü, evi temizleyecek kurban için

Hazırlanmıştı; Herakles, Tebai kralının cesedini
 Sarayın kapısından dışarı fırlatıp atmıştı.
 Çocuklar, güzel sesleriyle şarkı söylemek için
 Megara'nın yanındaydı, ihtiyar da yanlarındaydı; 925
 Törende kullanılacak sepet⁷⁷ altarın yanına konmuştu
 Hepimiz sessizlik içinde dini töreni bekliyorduk.
 Herakles elindeki meşaleyi tam suya sokacağı⁷⁸ sırada,
 Evet, tam o sırada birdenbire sessizce kalakaldı. 930
 Çocuklar merak içinde babalarına baktılar.
 O artık eski Herakles değildi.
 Çılgınlık içinde gözleri yuvalarından çıkmış haldeydi,
 Ağzından çıkan köpükler çenesine yayılmıştı.
 O zaman vahşi bir gülüşle şu sözleri haykırdı: 935
 "Eurüstheus'un kanını almadan önce kurban ateşini
 Neden yakalım, neden boş yere iki kere yorulayım,
 Şimdi hepsini bir defada kolayca bitirebilirim.
 Önce Eurüstheus'un kafasını buraya getirdiğimde
 Elimdeki iki kanın günahından da kurtulmuş olurum. 940
 Kaynak suyunu dökün, sepeti de elinizden fırlatıp atın,
 Bana yayımı ve okumu, diğer aletlerimi verin.
 Acele Argos'a gidiyorum. Levye, çekiçleri almalıyım,
 Küklopların keski ve kırmızı renkteki mastarlarıyla
 İnşa ettikleri temellerin altına girip onları 945
 Sivri çelik çubuklarla yerle bir etmeliyim!"
 Sonra atlara doğru yürüdü -oysa ne at ne araba vardı-
 Arabaya çıkıp oturdu ve arabayı sürer gibi
 Atları elinde dikenli sopayla yönetmeye başladı.
 Muhafızlar hem korkuyor hem de gülüyorlardı, 950
 Muhafızlardan biri diğerine dönerek şöyle dedi:
 "Kral bizimle alay mı ediyor, yoksa aklını mı kaçırdı?"
 Herakles evin içinde bir oraya bir buraya koşturdu
 Ve salonun ortasına gelip orada durarak
 Nisos'un⁷⁹ şehrine geldiğini, orada bir eve girdiğini 955
 Ve bir yemek hazırladığını, söyledi. Kısa bir an durakladı.
 Sonra anlattığına göre: İsthmos'un⁸⁰ yeşil ovalarına varmış,

Orada elbiselerini çıkarıp -çevrede kimse olmadığı halde-
 Biriyle güreşmiş ve onu yenerek zafer kazanmış,
 Bu zaferini de güya onu dinleyenlere 960
 “İşitin, ben galip geldim,” diyerek ilan etmiş.
 Daha sonra zalim Argos Kralını tehdit etmiş ve
 Hayal ettiği gibi Argos şehrine böylece ulaşmış.
 Burada babası onun güçlü eline dokunarak şöyle dedi:
 “Oğlum, senin neyin var? Bu ne biçim bir seyahat? 965
 Az önce akıttığını söylediğin kan mı
 Seni böyle deli etti?” Ama ne var ki, Herakles,
 Elini endişeyle tutan babasını
 Eurüstheus’un babası sandı. Onu eliyle itti,
 Kendi çocuklarını Eurüstheus’un çocukları sanarak, 970
 Onları öldürmek için ok torbasıyla yay ve oklarını aldı.
 Çocuklar korkarak oraya buraya kaçışmaya başladılar.
 Biri, zavallı annesinin eteği altına girdi, diğeri bir
 Sütunun arkasına gizlenmeye çalıştı, üçüncüsü de
 Bir tavuk gibi, kurban kesilen yerin yanına kapandı. 975
 Anneleri bağırdı: “Sen babalarısın, ne yapıyorsun?”
 Muhafızlar da ihtiyar da bağırdılar durmadan.
 Ama o, sütunun etrafında dolaşan çocuğu acımasızca
 İzleyip ona nişan aldı ve okunu ciğerine sapladı. Çocuk
 Sırt üstü düştü; sütun kana bulandı ve çocuk öldü. 980
 Başarısını, neşeli bir tonda yüksek sesle haykırdı:
 “İşte ellerimle Eurüstheus’un bir oğlu yere serildi
 Ve o, babasının günahının bedelini kanıyla ödemiş oldu.”
 Sonra yayını diğerine çevirdi ve ona doğru nişan aldı.
 Bu, altarın dibinde çömelerek gizlendiğini sanandı. 985
 Çocuk önce davranarak koşup onun ayaklarına kapandı,
 Sonra elleriyle babasının boynuna sarılarak yalvardı ona:
 “Sevgili babacığım, ne olur beni öldürme, ben senin
 Çocuğum! Eurüsheus’un çocuğunu öldürmüyorsun!”
 Herakles bir ejderha gibi gözlerini çevirerek baktı 990
 Çocuk çok yakınındaydı, oklarını kullanamıyordu.
 Asasını, demir döven bir demir ustası gibi yukarı kaldırdı

Ve oğlunun kumral başına indirdi. Çocuğun kafatasını
 Odun yarar gibi parçaladı. İkinci evladını bu şekilde
 Öldürdükten sonra üçüncü kurbanının üzerine yürüdü 995
 Ancak zavallı çaresiz anne, ondan önce davrandı ve
 Oğlunu sarayın içinde bir odaya kaçırды, kapıyı kilitledi.
 Herakles, gerçekten Mükene şehrinin önündeymiş gibi
 Duvarları yıktı, kapıları yerinden söktü ve direkleri kırdı.
 Bu arada bir vuruşta karısını ve oğlunu yere serdi. 1000
 Arkasından ihtiyarı da öldürmek için hızla ona koştu.
 Tam o sırada Tanrıça Pallas'ı benzeyen, elinde
 Keskin bir mızrak sallanan bir hayalet görüldü;
 Herakles'in göğsüne bir taş fırlatıp attı. Bu,
 Onun cinayet çılgınlığını önledi ve onu uyuttu. 1005
 Herakles yere yıkıldı ve sırtı, evin yıkılması sırasında
 İkiye ayrılıp mermer zemin üzerine yıkılmış
 Enkaz arasındaki bir direğe çarptı. O zaman hepimiz
 Oradan kaçmaktan vazgeçtik ve ihtiyarın da yardımıyla
 Onu yıkılmış direğe kuvvetli bir organla bağladık. 1010
 Böylece uyandığı zaman yeni bir cinayet işlemesini
 Eski yaptıklarının tekrar etmesini önlemek istedik.
 Şimdi zavallı, rahatsız edici bir uyku içinde yatıyor.
 Oğulları ve karısı öldü. Kesinlikle dünyada ondan daha
 Mutsuz, talihsiz bir insan yoktur ... 1015

BİRİNCİ İHTİYAR

Hellas'ta işlenen en ünlü ve inanılmaz cinayet
 Bir zamanlar Argos kayalıklarında, Danaos kızlarının⁸¹
 İşlediğı cinayetti. Ancak bu, Zeus'un sefil oğlununki
 O zamanki cinayeti aşıyor ve ötesine geçiyor. 1020

İKİNCİ İHTİYAR

Ben, Prokne'nin⁸² biricik oğlunun cinayetini biliyorum,
 O Musalar'a kurban edilmişti.
 Oysa sen, ey çılgın adam, üçü de kendi
 Çocuklarının vahşi bir çılgınlık öfkesiyle başını yedin.

ÜÇÜNCÜ İHTİYAR

Yazık, nasıl bir olay bu,

Şimdi ben bir ölümler ilahesi mi, bir şarkı mı söyleyeyim?
Hades dansı mı yapayım?

(İçerden Herakles ve cesetler görünür)

DÖRDÜNCÜ İHTİYAR

Ah, ah,

Saraya bakın,

Kilitler ve kapılar açılıyor.

1030

BEŞİNCİ İHTİYAR

Oo çocuklar babalarını önünde göründü,

Zavallılar yere uzanmışlar, Herakles ise

Korkunç cinayet sonrası uykuya dalmış.

ALTINCI İHTİYAR

Buradan, Herakles'in vücudunun

İplerle sıkı sıkıya bağlanmış halde

Holdeki bir mermer sütuna bağlı olduğu görülüyor.

KORA BAŞI

İşte oradan, yavrularını kaybetmiş bir kuş gibi

Acı ve telaş içinde yaşlı adam

Bitkin adımlarla bize doğru geliyor.

1040

AMFİTRÜON

Tebaili ihtiyarlar, susun, uyandırmayın onu

O kötü kaderini uykusuyla

Unutsun.

KORO

Ey İhtiyar, ben sana, çocuklara ve zaferlerle taçlanmış 1045

O insana üzülüyorum... Ah gözyaşım akıyor...

AMFİTRÜON

Hadi uzaklaşın buradan

Gürültü yapmayın, bağırmayın!

Derin uykusundan uyandırmayın onu

Daldığı uykusundan uyandırmayın sakın.

1050

KORO

Eyvah, eyvah,

Ne kadar çok kan...

AMFİTRÜON

Ah! Siz beni öldüreceksiniz!

KORO

Akıyor, kanı akıyor!

AMFİTRÜON

Siz yaşlılar, sızlanmalarınızı daha yavaş sürdürün,
Uykusundan sakın uyanmayın,
Uyanırsa bağlarını parçalar
Ve şehri de babasını da mahveder
Ve sarayın altını üstüne getirir!

1055

KORO

Yapamıyorum, yapamıyorum.

AMFİTRÜON

Susun! Nefes alıyor mu almıyor mu? Kulağımı yaklaştırayım.

KORO BAŞI

Uyuyor mu?

1060

AMFİTRÜON

Uyuyor, derin bir uykuda,
Karısını öldürdü ve de
Çocuklarını öldürdü
Bir vınlayarak uçan ok ile.

KORO BAŞI

Ağla şimdi...

AMFİTRÜON

Ağlıyorum.

1065

KORO BAŞI

Ve oğullarına...

AMFİTRÜON

Ah, Ah!

KORO BAŞI

Ah, ihtiyar, ah...

AMFİTRÜON

Susun, konuşmayın!

Hareket ediyor, aman uyanacak.

Haydi, saraya kaçalım, hemen saklanmam lazım.

1070

KORO BAŞI

Telaş etme! Gece hâlâ oğlunun gözlerini örtmekte.

AMFİTRÜON

Ey dikkat edin, dikkat edin ona!

Bu kadar acılardan sonra ölümden korkmuyorum.

Ancak ben babasıyım onun, beni öldürürse, Erinnülere⁸³1075

Baba katillliği suçunun da hesabını verme zorunda kalacak.

KORO

Keşke, karının erkek kardeşlerinin intikamını almak için

Deniz ortasındaki Tafos⁸⁴ kasabasını yok ederken

Yaptığın o savaşta gençken ölmüş olsaydın.

1080

AMFİTRÜON

Kaçın, kaçın ey ihtiyarlar, saraydan uzaklara koşun!

Bu öfkeli adam uykusundan uyanmadan

Onun yakınından hemen uzaklaşın! Bilin ki,

Bir uyanırsa cinayetlerine yenisini ekleyecek,

Bu çılgınlık öfkesi içinde Kadmos şehrini yok edecektir. 1085

(Amfitrion ve Koro, yakında bir yere gizlenirler)

KORO

Ey Zeus, kendi oğluna neden ölçüsüz ateş püskürüyorsun,

Neden onu böyle bir felaket denizine batırıyorsun?

HERAKLES *(Uyanmaya başlar)*

Ah!

Hâlâ nefes alıyorum, görüyorum; görebildiklerim,

Dünya, gökyüzü, güneş tanrısının ışınları işte oradalar. 1090

Bir deniz fırtınası gibi beni ele geçirdi bu

Aklımın korkunç çılgınlığı. Sıcak nefesim şimdi

Ciğerlerimden çıkmak için bir yavaşlıyor bir hızlanıyor.

Ooo şuna bakın! Güçlü göğsüm ve kollarım

Enkaz parçası bir mermer sütuna neden böyle

1095

Bir geminin kıyıya bağlanması gibi sıkı sıkı halatlarla bağlı?

Kanatlı oklarım, yayım yerlere dağılmış,

Onlar kollarımdan ayrılmayan silahlarımdı benim.

Onları koruduğum gibi onlar da beni korurlardı.

İkinci defa acaba Hades Hükümdarlığına mı indim,

1100

Eurüstheus için o bir defalık değil miydi? Hades'te miyim?

Nasıl olur? Ama burada Süsfos'un⁸⁵ kayasını ve de

Pluton ya da Persefess'in⁸⁶ krallık esasını görmüyorum.
 Şaşkınlık içindeyim, nerede olduğumu anlayamıyorum.
 Hey! Benim şaşkınlığımı ve bu unutkanlığımı giderecek, 1105
 Yakınlarda tanıdık birisi var mı acaba?

Çünkü burada hiçbir şey tanıdık bildik gelmiyor bana.

AMFİTRÜON

İhtiyarlar, acılarını dindirmek için ona yaklaşayım mı?

KORO BAŞI

Senin talihsizliğini düşünerek ben de geliyorum seninle. 1110
(Amfitrion ve Koro, tekrar saray kapısına yaklaşırlar)

HERAKLES

Neden ağlıyorsun baba neden yüzünü benden kaçınıyorsun?
 Sevgili oğlundan neden böyle uzak duruyorsun?

AMFİTRÜON

Oğlum benim... Felaket içinde bile olsan yine de oğlumsun.

HERAKLES

Başım mı dertte, bunun için mi gözyaşı döküyorsun?

AMFİTRÜON

Başına gelmiş olsa, tanrı bile ağlamaklı olurdu bundan. 1115

HERAKLES

Parlak bir söz: Ancak felaketi açıklamıyor yine de...

AMFİTRÜON

Şu anda aklın başındaysa, ne olduğunu kendin çıkarırdın.

HERAKLES

Bana söylenmesi gereken yeni bir şey varsa, söyle hemen.

AMFİTRÜON

Eğer cinayet çılgınlığın geçmişse, anlatacağım olanları.

HERAKLES

Çılgınlık mı yaptırttı bunları bana? Hiç hatırlamıyorum. 1120

AMFİTRÜON

Halen aklının başında olup olmadığına karar veremedim.

HERAKLES

Tekrar bilmece gibi kuşkulu konuşmaya başladın ama...

AMFİTRÜON

Ne yapmalıyım ihtiyarlar? Bağlarını çözeyim mi, ne dersiniz?

HERAKLES

Hem adlarını da söyle beni böyle bağlayanların; alçaklık bu!

AMFİTRÜON

Sen acılarının büyüklüğünü öğren de, gerisini boşver. 1125

HERAKLES

Böyle susmanız, olanları öğrenmem için yeterli mi, sizce?

AMFİTRÜON

Ey Zeus, Hera'nın bize şu yaptıklarını görüyor musun?

HERAKLES

O tanrıça bize yine düşmanca bir tuzak mı hazırladı yoksa?

AMFİTRÜON

Oğlum, şimdi tanrıyı bırak da kendi perişanlığına bak sen.

HERAKLES

Demek kaybettim, bir felaketin haberini mi vereceksin? 1130

AMFİTRÜON

Şunlara bak, buradaki cesetler senin çocuklarının değil mi?

HERAKLES

Eyvah! Tanrım ne feci bir görüntü ile karşı karşıyayım!

AMFİTRÜON

Korkunç bir savaştı, oğlum, ailene karşı yaptığın bir savaş.

HERAKLES

Bana hangi savaştan söz ediyorsun, kim öldürdü bunları?

AMFİTRÜON

Sen, senin silahların ve bunu isteyen tanrı! 1135

HERAKLES

Nasıl oldu? Nasıl yaptım bunu? Baba, sen kara habercisin!

AMFİTRÜON

Delirmiştin: Sen soruyorsun, ben olanı söylüyorum.

HERAKLES

Demek karımı öldüren de benim, öyle mi?

AMFİTRÜON

Bunların hepsi senin ... senin elinin eseri oğlum.

HERAKLES

Eyvah, eyvah! Felaket kara bulutlar gibi sarmış beni. 1140

AMFİTRÜON

İşte bu nedenle oğlum, senin kaderine ağlıyorum.

HERAKLES

Sarayı yıkan da benim çılgınlığım mıydı, peki?

AMFİTRÜON

Yalnızca şunu biliyorum, sen tam bir talihsizlik içindesin.

HERAKLES

Delilik beni nerede yakaladı? Beni nerede perişan etti?

AMFİTRÜON

Altarda kurban yerinde günahlarından arınırken. 1145

HERAKLES

Vah bana! Sevgilimi, oğullarımı kendim katletmişim,
Bundan sonra ben yaşamışım, bunun ne anlamı var?
Neden kendimi sarp kayalıklardan aşağıya atmıyorum?
Neden çocuklarımın kanının intikamı almak için
Kalbimi keskin bir hançerle delip parçalamıyorum? 1150

Beni bekleyen onursuz bir hayattan silinip gitmek için
Neden kendimi ateşlerin içine atıp yok etmiyorum?
Ancak benim bu ölme düşüncelerime engel olacak biri var,
O da akrabam ve sadık dostum Theseus; buraya geliyor.

Bana baktığı zaman, hiç kuşkusuz hemen bir çocuk 1155

Katili gelecek gözlerinin önüne, bu aziz dostumun.
Ah! Ne yapsam? Acılarımdan kurtulmak için nereye kaçsam?

Issızlığa mı, yoksa o karanlık âlemin içine mi sığınmalı?

Başımı karanlıklara gömmek istiyorum. (*Başını örter*)

Çünkü utancımdan böyle davranıyorum: 1160

İşlediğim cinayetlerle elime kan bulaştırdım, hiç olmazsa
Bunu günahsız kişilere bulaştırmak istemiyorum.

(*Theseus adamlarıyla gelir*)

THESUS

Ey ihtiyar, Asopos ırmağı kıyısında bekleyen
Atinalı gençleri silahlandırarak kurduğum orduyla,
Oğluna silah yardımı yapmak niyetiyle geldim. 1165

Çünkü Lükos'un bu ülkenin krallığını ele geçirdiği

Ve size karşı açıkça savaşa kalkıştığına dair

Erekhteus⁸⁷ şehrine bir haber ulaştı.

Beni Hades'ten kurtarmış olan Herakles'e

Teşekkür etmek ve gerekiyorsa eğer, sizlere 1170
 Benim ve bu ordumun yardımını sunmaya geldim, ihtiyar.
 Ooo, bunlar, her tarafa yayılmış bu cesetler de ne?
 Acılarınıza çare olmak için gelmekte çok geç mi kaldım?
 Bu yerde yatan çocukları da kim öldürdü?
 Yerde yatan kadın kimdi, nerden tanıyorum onu? 1175
 Çocuklar mızrak savaşına çıkarılmazlar ama:
 Hayır, sanırım buradaki bambaşka büyük bir felaket.

AMFİTRÜON

Ey zeytin ağacının yetiştiği yerde hüküm süren ...⁸⁸

THESEUS

Böyle acıklı bir sesle bana niye sesleniyorsun, ey ihtiyar?

AMFİTRÜON

Tanrılar bize uğursuz bir kader biçtiler. 1180

THESEUS

Arkalarından gözyaşı döktüğün bu çocuklar kimin?

AMFİTRÜON

Babaları ... ah, onların babaları, benim zavallı oğlumdur,
 Ama onları düşünmeden yere seren de yine babaları.

THESEUS

Aman tanrım, daha az korkunç bir şey söyle, ihtiyar!

AMFİTRÜON

Ne bekliyordun ... Keşke yapabilseydim! 1185

THESEUS

Tanrım, ne korkunç bir şey!

AMFİTRÜON

Bütün hayatımız bir rüzgârla yok oluyor.

THESEUS

Nasıl oldu her şey? Anlatsana!

AMFİTRÜON

Çılgınlık içinde adeta azmıştı, kendinden geçmişti,
 Yüz başlı Hüdra yılanın zehriyle yaptı bu işi. 1190

THESEUS

Hera'nın işi bu! Ya bu cesetlerin yanında oturan kim?

AMFİTRÜON

Oğlum, benim oğlum o, bir zamanlar

Devlerle dövüşmek için tanrılarla birlikte
Elinde kalkanla Flegra⁸⁹ ovasına giden oğlum.

THESEUS

Yazık! Kaderi bu kadar kötü biri acaba nerede vardır? 1195

AMFİTRÜON

Ondan daha kötüsünü yaşamış birini bulamazsın,
O kadar çok sıkıntı çekti, o kadar çok ihanete uğradı ki.

THESEUS

Neden kafasını elbisesiyle örtmüş?

AMFİTRÜON

Senin gözlerine bakmaya utandığından.

Senin dostluğunun ve çocuklarının

1200

Kanları önünde duyduğu utançtan.

THESEUS

Ben onun sıkıntıları için geldim, İhtiyar, aç onun yüzünü!

AMFİTRÜON

Ey oğlum, kaldır başındaki o örtüyü

Ve fırlatıp at, yüzünü güneşe çevir!

Senin acılarınla mücadeleye girecek dostun var

1205

Sana yalvarıyorum, dizine, ellerine kapanıyorum,

Yaşlı bir adamın gözyaşları ile yalvarıyorum sana.

Haydi oğlum,

Acımasız o vahşi aslan ruhundan vazgeç;

1210

O seni cinayet ve günah işlemeye çekti.

Senin acılarına yeni acılar katmak istiyor, çocuğum!

THESEUS

Burada böyle ürkek ürkek oturuyorsun acılar içinde,

Sana söylüyorum, yüzünü göster arkadaşına artık!

Öyle kara bulut bulunmaz, senin bu aşırı derdini

1215

Saklayacak kadar koyu karanlıklara boğulmuş olsun.

Niçin elinle işaret ederek bana ölüleri gösteriyorsun?

Konuşursan benim de günaha gireceğimi mi düşünüyorsun⁹⁰?

Seninle birlikte mutsuzluğa uğramaktan çekinmem, dostum

Eskiden mutluluğu da yaşamıştım seninle; hatırla,

1220

Beni Hades'ten gün ışığına çıkarıp kurtardığın zamanı.

Ne alçakçadır, bir arkadaşın şükran duygularını yitirmesi;
Mutluluğun tadını seninle birlikte çıkarmaktan hoşlanır da
Kötü günlerinde gemiyi bırakıp gider bu tip arkadaşlar ...

Kalk, aç o mutsuz yüzünü, bak yüzüme! Asil ruhlu biri, 1225
Tanrının darbelerine direnmeyi de ona boyun eğmeyi de bilir

(Gidip Herakles'in başındaki örtüyü kaldırır)

HERAKLES

Ey Theseus, oğullarımın ölümlerini gördün mü?

THESEUS

Kulaklarım duydu, gözlerim de gördü buradaki acıyı.

HERAKLES

Benim yüzümü neden gün ışığına açtın?

THESEUS

Neden mi? Bir ölümlü tanrıları kirletemez.

1230

HERAKLES

Kaç, zavallı adam, kaç benim kirli, lanetli başımdan!

THESEUS

Hiçbir lanet, arkadaştan arkadaşla bulaşmaz.

HERAKLES

Güzel! Demek sana iyilik yapmışım bundan pişman değilim.

THESEUS

Bunun karşılığında ben ise şimdi sana merhamet duyuyorum

HERAKLES

Merhamete ihtiyacım var, çocuklarımı katlettim!

THESEUS

Bu kötü kaderin için çok, pek çok üzgünüm.

HERAKLES

Hiç bu kadar felaket yaşamış kimseyle karşılaştın mı?

THESEUS

Senin talihsizliğin gökteki yıldızlara ulaşıyor.

1240

HERAKLES

Bu yüzden hayatımı sona erdirmeye kararlıyım.

THESEUS

Sence, tanrı senin bu tehditlerini önemser mi?

HERAKLES

Tanrılar bana meydan okuyor, ben de tanrılara.

THESEUS

Sus, bu büyük laflarınla talihsizliğini artıracaksın!

HERAKLES

Acılarım doldu taşı, daha fazlasına yer yok.

1245

THESEUS

Ne diyorsun? Bu öfke fırtınası seni nereye sürükleyecek?

HERAKLES

Toprağın altına gideceğim tekrar, geldiğim yere.

THESEUS

Sıradan insanlara benzer biçimde konuştun şimdi.

HERAKLES

Kolayca suçlayabiliyorsun, tabii felaketlerin uzağındasın.

THESEUS

Bu konuşan, her şeye dayanıklı, cesur Herakles mi? 1250

HERAKLES

Asla o kadar büyütme, dayanıklılığın da bir sınırı var.

THESEUS

Bütün insanların yardımcısı ve en büyük dostusun sen!

HERAKLES

Ama onlar bana yardım edemezler, Hera olduğu sürece.

THESEUS

Hellas, senin anlamsız ölümüne asla göz yummaz.

HERAKLES

Senin uyarılarına karşı olan nedenlerimi dinle o zaman! 1255

Sana şimdi bunu anlatmak istiyorum. Hayat, benim için

Ne bugün ne de daha önce hiç kolay olmadı.

Her şeyden önce, annemin yaşlı babasını öldürmüştü⁹¹

Sonra o kanla lekeli halde, beni doğuran kadın

Alkmene ile evlenmiş bir adamın oğluyum, ben. 1260

Yani ailenin temeli daha başlangıçta iyi atılmamış,

Öyle olunca sonraki kuşak mutlaka lanetlenmiş oluyor.

Zeus -hangisi mi- benim babam olan Zeus, Hera'nın

Benden nefret etmesine neden oldu -Bak ihtiyar, bu yüzden

Kızma bana sakın- benim asıl babam sensin, Zeus değil. 1265

Zeus'un karısı beni öldürmek, yok etmek için

Beşiğime gözleri ateş saçan korkunç yılanları
 Gönderdiğinde ben hâlâ annemin göğsünde yatıyordum.
 Daha sonra genç olarak kuvvet kazandığımda
 Yaptıklarımın hangisinden söz edeyim sana? 1270
 Öfkeli aslanlarla, üç gövdeli canavarlarla
 Ve devlerle, dört ayaklı ejderhalarla yaptığım
 Savaşlarda hep üstün gelip onları öldürmedim mi?
 Kestikçe başları sürekli yeniden çıkan o yüz başlı
 Yılanı ben yok ettim; daha bir yığın başka belanın 1275
 Israrla hakkından geldikten sonra, Eurystheus'un
 Bana verdiği emir uyarınca, Hades'in kapısının önünde
 Bekçi duran üç başlı köpeği yeryüzüne çıkarmak için,
 Ölüler ülkesine indim. En sonunda bu işi yaptım işte,
 Çocuklarımı öldürdüm. Evimi sonsuz acılarla doldurdum. 1280
 Şimdi de kaderim, benim bu çok sevdiğim Tebai'de
 Yaşamamı istemiyor. Zaten kalmak istesem de,
 Hangi tapınağa gidebilir, hangi dostumla görüşebilirim?
 Artık kimse benimle konuşma cesaretini gösteremez.
 Argos'a mı gideyim? Kendi şehrimden kovulmuş biriyim. 1285
 Acaba, beni böyle kabul edecek başka bir şehir mi bulsam?
 Orada kuşku bakışlar ve hakaret dolu sözlerle
 Ya da acı verici iğnelemelerle karşılaşmak için mi?
 "Bu adam, çocuklarını ve karısını öldüren, Zeus'un oğlu
 Değil mi! Defolup gitsin kendi şehrine," diyecekler. 1290

İçime doğuyor böyle bir felaket benim de başıma gelecek. 1294
 Yeryüzü bir gün bana, "Bana dokunma!" diye haykıracak; 1295
 Denizler, ırmaklar "Gelme," diye bana karşı direnecekler,
 O zaman ben de çarkına zincirlenmiş Ixion⁹² gibi olacağım. 1298

Bundan sonra nasıl bir hayat yaşamak zorunda olacağım? 1301
 Bomboş ve lanetli bir hayatı ben nasıl sürdüreceğim?
 Zeus'un gururlu karısı kalksın hoplasın, sevinçle bağırsın
 Altın tabanlı kundurasıyla⁹³ Olympos'un zeminini dövsün:
 Evet, şimdi artık her zaman istediği şeye kavuştu, 1305

Hellas'ın en önde gelen adamını çamurun içine itti, onu
 Temellerinden çökertti! Böyle bir tanrıçaya kim güvenir?
 Kronos'un⁹⁴ yüce oğlu, sevdiği bir kadın yüzünden
 Koca Hellas ülkesinin en iyiliksever insanını,
 Hiç günahı olmayan bu kahramanını mahvetti. 1310

KORO BAŞI

Böyle bir kavgayı başlatan, başka bir tanrı değil
 Açıkça gördüğünüz gibi, Zeus'un karısıdır.

THESEUS *(Bazı dizeler eksiktir)*

Kader tarafından yaralanmamış hiçbir ölümlü yoktur.
 Şairler yalan söylemiyorsa eğer, tanrı da yoktur.
 Tanrılar kendi aralarında uygunsuz aşk beraberlikleri 1315
 Yaşamadılar mı? İktidarı ele geçirmek için babalarını
 Zincirle bağlamadılar⁹⁵ mı? Ama yine de göklerde
 Günahlarına hiç aldırmadan yaşamayı sürdürüyorlar.
 Ey insan, sen ne diyorsun, tanrılar hiçbir şeye aldırmazken,
 Sen neden kadere böyle ölçüsüzce ateş püskürüyorsun. 1320
 Öyleyse Tebai'yi bırak, çünkü gelenekler öyle istiyor⁹⁶,
 Beğenilip övüldüğün Pallas şehrine benimle gel.
 Orada senin ellerini günah lekelerinden temizlerim
 Ve sana bir ev verir, kendi servetimden yardım ederim.
 Ayrıca, Knossos boğasını⁹⁷ öldürdüğüm ve iki kere 1325
 Yedi çocuğu kurtardığım için şehrin bana verdiği
 Hediyelerin hepsini sana vereceğim. Ülkenin her yanında
 Bana ait topraklar var; artık onlar senin adına geçecekler
 Ve yaşamın boyunca bu böyle sürecek.
 Ölümünden sonra, Hades hükümdarlığına gittiğinde, 1330
 Seni, kurbanlar keserek ve yüksek mermer anıtlar dikerek,
 Bütün Atina şehri hatırlayıp yüceltecektir.
 Senin gibi cesur bir adama yapılan bu saygılı davranışı,
 Hepimiz, Hellas halkından biri olma gururu sayacağız.
 Sen hayatımı kurtardın, şimdi senin dostu ihtiyacın var. 1335
 Bu yüzden sana karşı minnettarlığımı göstermek istiyorum.
 Tanrıların gözdesi olunduğu sürece arkadaşla ihtiyac olmaz:
 Eğer tanrılar bize yardım ediyorsa, bu yeterlidir bizim için.

HERAKLES

Yazık! Bütün bunlar benim acılarıma yabancı kalıyor. 1340
 Ben, tanrıların aykırı zevklerden hoşlandığına da,
 Onların babalarını zincirle bağladığına da inanmıyorum.
 Hatta birinin diğerinin efendisi olacağına da...
 Bu tür davranışlara asla inanmam, hâlâ bu düşüncedeyim.
 Bir tanrı, gerçekten tanrı ise onun hiçbir şeye ihtiyacı olmaz.
 Bunların hepsi yalnızca aşağılık şairlerin uydurmalarıdır.
 Ancak şuna karar verdim, ben çok talihsiz biri olsam da,
 Gün ışığından ne kadar kaçsam da, korkak biri sayılmam.
 Çünkü kötü talihine cesaretle karşı çıkmayan bir insan
 Kendisine saldıran insanın direncine de karşı duramaz. 1350
 Hayır, hayatta kalacağım: Senin şehrine taşınacağım;
 Hediyelerin için de sana sonsuz teşekkür ediyorum.
 Zaten ben hayatımda sayısız belalarla mücadele ettim,
 Hiç kaçmadım onlardan, onlar için gözyaşı da dökmedim,
 Böyle bir rezaletin hiçbir zaman olmayacağına da inanmışım. 1355
 Gözyaşımın akacağını hiç aklıma getirmemiştim.
 Şimdi öyle görünüyor ki, kadere boyun eğmek gerekirmiş.
 Bak baba, buradan gitmeye mecbur olduğumu görüyorsun,
 Kendi oğullarımın katili olduğumu biliyorsun.
 Onları toprağa sen ver, onları ölüm törenine sen hazırla, 1360
 Onları gözyaşlarıyla onurlandır. Benim katılmam yasak.
 Ve onları annelerinin göğsüne ve kolları arasına koy.
 -Ah bilinçsizce yok ettiğim acılarla dolan o tatlı evliliğim!-
 Onları mezara koyduktan sonra, Tebai'den ayrılma,
 Ne kadar mutsuz olsan da, bu topraklarda kal, 1365
 Kendini dayanmaya zorla ve benim kaderimi sabırla paylaş.
 Ey çocuklar, sizi, dünyaya gelmenize neden olan
 Babanız öldürdü. Siz, benim o güç savaşlarla zorlu
 Mücadelelerle kazandığım zaferlerin, o baba mirasının
 En güzel kısmının tadını çıkaramadınız, ne yazık ki. 1370
 Ve seni de ey zavallı kadın, ben öldürdüm, bu bir ceza değil.
 Sen, eşini seven biri olarak bana daima sadık kaldın,
 Uzun yıllar evimizin gözetim ve bakımını sabırla sürdürdün!

Yazık benim karıma, yazık çocuklarıma, yazık bana!
 Karımdan, çocuklarımdan ayrılmak zorundayım artık, 1375
 Bu ne kadar acı! Ayrılık öpücüğü ne kadar zor!

(*Yerdeki oklara bakar*)

Silahlarımla o tatlı dostluğum şimdi ne kadar acı veriyor!
 Ah silahlarım, sizi yerden alsam mı, orada bıraksam mı?
 Vücuduma değdikçe bana hep: “Karını ve çocuklarını
 Bizimle öldürdün, bir de bizi taşıyorsun, çocuk katili,” 1380
 Diyecekler. Ben ise onları hâlâ kolumda taşıyacağım?
 Hellas’taki büyük başarılarımı bu silahlarla elde etmiştim,
 Şimdi onlardan ayrılırsam, düşmanların elinde ölmek
 Utancını taşımak zorunda kalmaz mıyım?
 Hayır, bana acı da verseler onları bırakmamalıyım! 1385
 Theseus bir yardım istiyorum senden: Argos’a gidelim.
 Kerberos’u oraya bırakmıştık, getirme ödülünü isteyelim.⁹⁸
 Bu üzüntülerle yalnız kalmaktan korkuyorum.

(*Yere oturur*)

Ey Kadmos toprakları ve Tebai’nin bütün halkı:
 Hepiniz saçlarınızı kazıyın, hepiniz ölülerin yasını tutun, 1390
 O çocukların mezarlarına gidin; ölenler ve benim için
 Hepiniz birleşip acıyla ağlayın, çünkü hepimiz,
 Hera’nın öfkesinin ağır darbesi ile felakete uğramış kişileriz.

THESEUS

Kalk, bu gözyaşları, bu yakınmalar yeter artık.

HERAKLES

Ey dostum, kalkamıyorum, vücudum kaskatı halde. 1395

THESEUS

Demek acılar en güçlü adamların bile boyunlarını bükermiş.

HERAKLES

Ah burada taş kesilsem de, bütün acılarımdan kurtulsam.

THESEUS

Bırak bunları, sana yardım edecek dostuna uzat elini!

HERAKLES

Uzak dur, şimdi elbiselerini kanla bulaştırmayayım!

THESEUS

Çekinmeden her zaman bulaştırabilirsin, bir şey olmaz. 1400

HERAKLES

Oğullarımdan yoksun kaldım, seni oğlum sayıyorum.

THESEUS

Kollarını boynuma dola, seni yürüteceğim.

HERAKLES

İşte iki arkadaş; ama biri acıların altında ezildi.

Ey ihtiyar, insan hayatında böyle adamı dost kazanmalı.

AMFİTRÜON

O, asil oğlanların bol olduğu bir memlekette doğdu. 1405

HERAKLES

Theseus, bırak da çocukları bir kere daha göreyim.

THESEUS

Neden, acını hafifletecek bir mucize mi bekliyorsun?

HERAKLES

Özlediğimden... Babama da sarılmak istiyorum.

AMFİTRÜON

Gel sevgili oğlum! Benim dileğimi de nasıl anladın.

THESEUS (*İkisi kucaklaşırken*)

Yani eski yaptıklarına artık dikkat etmiyorsun, öyle mi? 1410

HERAKLES

Acılarım o kadar büyük ki hepsi yok olup gitti.

THESEUS

Kadın gibi ağladığını görenler, kesin seni övmeyeceklerdir.

HERAKLES

Sana göre zayıf biri miyim? Daha önce böyle değil miydim?

THESEUS

Evet, çok hem de, artık o büyük Herakles değilsin.

HERAKLES

O derin acılar seni sardığında sen nasıldın, peki? 1415

THESEUS

Evet, cesaret konusunda zayıf erkeklerin en zayıfıydım.

HERAKLES

Öyleyse acıların beni zayıflattığını hâlâ nasıl söylersin?

THESEUS

Gel, gidelim haydi!

HERAKLES

Hoşça kal, baba!

AMFİTRÜON

Sen de sevgili oğlum!

HERAKLES

Söylediğim gibi oğullarımı göm.

AMFİTRÜON

Peki, beni kim gömecek?

HERAKLES.

Ben.

AMFİTRÜON

Ne zaman gelirsin?

HERAKLES

Sen onları gömdükten sonra. 1420

AMFİTRÜON

Bu nasıl olacak?

HERAKLES

Seni Tebai'den Pallas'a getirmeceğim.⁹⁹

Önce çocukları mezarlarına koy, çok acı verseler de sana.

Ben, evini utanç verecek biçimde yok eden ben,

Yedekte tekne gibi Theseus'un arkasından gideceğim.

Asil bir arkadaşın hazine değerindeki sadakatini, 1425

Zenginliğe ya da güce tercih etmek yanlış bir düşüncedir.

KORO BAŞI

(Herakles ile Theseus uzaklaşırlarken, Amfitrion sarayın kapısını kapar, Koro dışarı çıkar)

Derin bir keder ve gözyaşı içinde gidiyoruz.

En güçlü arkadaşımızı kaybettik. 1428

SON

24.08.2018

DİPNOTLAR

1. **Zeus'u yatağında paylaşan adam:** Amfitrion'un karısı Alkmene'ye âşık olan baştanrı Zeus, Amfitrion'u bir savaşa gönderdikten sonra, onun kılığına bürünüp Alkmene'nin yatağına girer. Bunun sonunda kuvvet ve güç simgesi Herakles (Roma mitolojisindeki karşılığı Herkül) doğar. Bu olay nedeniyle, Yunan mitolojisinde Herakles'in iki babasının olduğu herkesçe kabul görmüştür. Nitekim, Amfitrion'nun bu görüşe katıldığını açıkça söylemekten çekinmediği burada da görülmektedir.
2. **Alkaios:** Argos kralıdır. Argos, Yunanistan'ın güneyindeki Mora yarımadasındadır.
3. **Kadmos:** Mitolojide aynı zamanda bu şehri kuranın da adıdır. Kadmos, baştanrı Zeus'un kaçırdığı kız kardeşi Europe'yi aramak için gittiği, sonradan kurulmuş olan Tebai şehrinin kalesi olan Kadmeia'yı kurar. Burada öldürdüğü yılan benzeri bir canavarın dişlerini toprağa eker. Bu dişlerden silahlı adamlar çıkar. Bu adamlarla Tebai şehrini kurar. Kadmos daha sonra Tebai'nin kralı olur. (Kadmos, Yunancada "yılan tohumundan doğmuş" anlamına gelmektedir.)
4. **Kükloplar (Kykloplar):** Mitolojide alınlarında irice tek gözleri olan devler. Burada Argos ile Mükenai (Mykenai) şehri karıştırılmıştır. Kükloplar, Mükenai şehrini kurmuşlardır. Mükenai'de inşaatçı Kükloplar'dan günümüze kalmış kalıntılar vardır.
5. **Elektron (Elektron):** Herakles'in annesi Alkmene'nin babası; Amfitrion'un amcası. Amfitrion, amcasını bir kaza sonucu öldürmüştür.
6. **Eurystheus (Eurystheus):** Amfitrion'un amcaoğlu. Argos Kralı Sthenelos'un oğlu. Dedesi, ilk doğacak torununun kral olacağını söylemesi üzerine, Zeus'un karısı Evlilik ve Doğum Tanrıçası Hera, kocasından hamile kalmış Amfitrion'un karısı Alkmene'nin doğuracağı çocuk Herakles'in kral olmasını engel olmak amacıyla, Eurystheus'un yedi aylıkken doğmasını sağlar. Sonunda Eurystheus, Mükenai, Tirüns ve Argolis şehirlerinin kralı olur. Krallığı döneminde Herakles'i egemenliği altına alarak, Hera'nın kıskırtmasıyla, onu çok zor işleri yapmayı zorunlu kılar. Burada sözü edilen 'ödül', Herakles'in kendisine verilen bu görevleri eksiksiz yerine getirme sözüdür.
7. **Büyük macera:** Burada "Büyük macera" olarak sözü edilen işler,

Herakles'e verilen başarılması adeta olanaksız ünlü 12 zor görev (Dodekatlos) şunlardır:

1. Nemea aslanını öldürmek.
2. Lerne ejderini öldürmek.
3. Kerünaia (Keryneia) geyiğini öldürmek.
4. Erümanthos (Erymanthos) yaban domuzunu yakalamak.
5. Stümfalar (Stymphalar) gölü kuşlarını vurmak.
6. Augias'ın ahırlarını temizlemek.
7. Girit Kralı Minos'un Minotauros adlı boğasını yakalamak.
8. Diomedes'i öldürmek.
9. Amazonlar Kraliçesi Hippolüte'nin (Hippolyte) altın kemerini ele geçirmek.
10. Geryon'u öldürmek.
11. Hesperislerin bahçesinde yetişen altın elmaları toplamak.
12. Kerberos'un zincirleri çözmek.

Euripides bu oyunda, Herakles'in bu 12 görevden yerine getirdiği, bazı ayrıntılarıyla yalnızca 7 göreve yer vermiştir. (Bunlar, 1.-2.-3.-9.-10.-11. ve 12.nci görevlerdir)

8. **Hera**: Yunan mitolojisinin, ananın kutsallığını ve egemenliğini temsil eden, Evlilik ve Doğum Tanrıçası. Zeus'un hem kız kardeşi hem de karısıdır. Ancak çoğu zaman, bu oyunda da olduğu gibi, kin güden, saldırgan bir karaktere sahip olduğu gösterilmiştir.
9. **Tainoros Boğazı**: Mora yarımadasının güney ucundaki burun. Mitolojide oradaki bir mağaradan Yeraltı Dünyası Hades'e inildiği varsayılırdı.
10. **Hades**: Yunan mitolojisinde Yeraltı Dünyası'nın ya da Ölüler Ülkesi'nin tanrısı. Bu kelime aynı zamanda Yeraltı Dünyası anlamında da kullanılır. Hades'in karısı Doğa Tanrıçası Persofene (Persophene) –Diğer bir adı: Kore– ile birlikte, acımasız, gaddar davranışlarıyla bilinir. Hades, Yunanca 'görünmez' anlamındadır.
11. **Kerberos**: Hades ülkesinin bekçiliğini yapan 3 başlı (bazı söylencelerde 100 başlı) köpek.
12. **Dirke ve Lükos** (Lykos): Dirke, Tebai Kralı Lükos'un ikinci eşidir. Dirke'nin yeğeni Antiopei, Lükos'un ilk eşidir. Dirke, Zeus'tan gayri meşru çocuk doğurduğu için yeğeni Antiope'yi işkence edip hapsedtirmiş, Antiope'nin doğurduğu ikiz oğulları Amfion (Amphion) ve Zethos tarafından saçları bir boğanın boynuzlarına bağlanarak boğaya parçaltılır.

13. **Yedi kapılı şehir:** Tebai şehri.
14. **Minyalar:** Boiotien'deki Orkhomenos şehrinde oturlardı. Minya, Orkhomenos kralıydı. Tebai şehri onlara bağlıydı. Tebai'yi onların yönetiminden ilk kurtaran Herakles olmuştu.
15. **Tafir (Taphir) şehri:** Tafos (Taphos) adasındadır. Amfitrion, karısı Alkmenes'in erkek kardeşlerini öldüren Tafililer ile savaşmış bu şehri Tebai adına ele geçirmiştir.
16. **Hellas:** Eskiden 'Yunanistan' için kullanılan ad.
17. **Nemea Aslanı:** Herakles'in başardığı 12 görevden biri. Bu canavar, Hera tarafından beslenip Nemea bölgesinde terör estirmekteymiş. Nemea, Argolis'in kuzeyinde ormanlık bir bölgede bir şehir. Şehrin Kralı Lykurgos, küçük oğlu Opheltes'i bir yılan sokup ölünce, oğlunun adına atletizmle ilgili Nemea Oyunları düzenlemiş. Nemea Aslanı, bu oyun alanını, Herakles gelip onu öldürünceye kadar hep darmadağın edermiş. Herakles, aslanı öldürdükten sonra onun postunu elbise gibi sırtına, kafasını da kendi başına geçirir.
18. **Kronion:** Zeus'un başka bir adı. Tanrıların devlere karşı savaşında, savaşa Herakles'in katılımıyla tanrıların zaferini sağlamıştır. Bir kâhin, bu savaşta bir ölümlünün yardım etmesi gerektiğini söylemişti. Antik çağa ait vazolar üzerinde, Herakles'in Zeus'un şimşek çakan arabası üzerinde devlere ok attığı resimler vardır.
19. **Foleo (Pholeo) Dağı:** Arkadya sınırına yakın Elis'in doğusunda bir dağ.
20. **Kentaurlar:** Yarı at yarı insan yaratıklardan oluşan topluluk. Homeros'a göre, Teselya'da yaşayan bu insanlar, engellenmeyen bir güce sahiptiler.
21. **Dirfüs (Dirphys):** Euboia'da (Eğriboz adası) bir dağ. Bkz. Dize 32.
22. **Parnassos ve Helikon ormanları:** Tebai'ye yaklaşık 20 Km uzaklıktadır.
23. **Ejderhanın dışından üreyen:** Bu olayda yazarın saptırması bulunuyor. Ejderhanın dişlerini söken Savaş Tanrısı Ares değil, Kadmos'tur. Bu söylem, şehre yabancı olan Kral Lükos'a karşı ihtiyarları güçlendirmesi için kullanılmış olmalı. Ayrıca Dn. 3 bkz.
24. **Foibos (Phoibos):** Apollon'un diğer adı. Yunanca "parlak" demektir.
25. **Linus:** Deniz Tanrısı Nereus'un elli kızından biri olan

Psamethe'nin Apollon ile birlikteliğinden doğan çocuk. Psamethe babasından korktuğundan bebeği dağa bırakır. Bebek, köpekler tarafından parçalanarak yenince, bunu öğrenen Psamethe ağıtlar yakar; bu ağıtların nedenini öğrenen babası Deniz Tanrısı Nereus, onu öldürür. Bunun üzerine Tanrı Apollon, Argos bölgesine veba salgını çıkartır. Argoslular, bir kâhinin sözleri doğrultusunda, Linos ve Psamathe adına birer yas töreni düzenleyince salgın sona erer. Koro burada, Apollon'un zafer şarkıları arasına ölen Linos'un inlemelerini söylemesine benzeterek, Herakles'in on iki başarısının yedi adedini söyleyerek kaybettiği oğlu için yakınmalarını dile getiriyor.

26. **Aslanlardan kurtardı:** Burada, Herakles'in başardığı 12 görevden birincisi olan Nemea Aslanı'nın öldürülmesi kast ediliyor. Bkz. Dn. 17.

27. **Ebilmemiş araziler:** Kentauralar'ın ortalığı yakıp yıktıkları için ekilemeyen araziler kastediliyor.

28. **Tesalya:** Bu savaş, 182.nci dizede Arkadya'da geçiyordu.

29. **Altın boynuzlu dişi geyik:** Altın boynuzlu dişi geyik, Argolis'te Oinoe bölgesinde yaşayan ve doğayı kemirip yiyerek doğaya çok fazla zarar veren bir hayvanmış. Güzel Sanatlar Tanrısı Apollon'un kız kardeşi Tanrıça Artemis için dişi geyikler kutsaldır. Artemis, el değmemişliğin ve namusluluğun simgesi olan Av Tanrıçası'dır. Kendisini elde etmek isteyen bir avcıyı geyiğe çevirip köpeklerle yedirmiştir. Yanında hep bir dişi geyikle ve kendini korumak için yay ve okla dolaşır. Sözü edilen altın boynuzlu dişi geyik, Argolis'in Oinoe bölgesinde dolaşmış. Herakles, bu geyiği canlı olarak yakalamak için bir yıl boyunca onu izler ve sonunda Artemisios dağıni geçtikten sonra Ladon ırmağı yakınında Arkadya'da onu yakalar. Söylencelerde bazıları onu, geyik uyurken ağla yakaladığını anlatılır. Herakles yakaladığı geyiği sırtında taşırken, Artemis ile Apollon ile karşılaşır. Olaydan öfkelenmiş olan Tanrıça Artemis, geyiği ondan almak ister. Herakles kendisine emir veren Eurüstheus'u suçlayarak Artemis'i rahatlatır. Bunun üzerine Artemis, yara almamış olan geyiği, Argolis'e götürmesine izin verir.

30. **Oinoa:** Argolis'tedir. Avcılık Tanrıçası Artemis'in tapınağı o şehirdedir.

31. **Diomedis'in kanla beslenen atları:** Savaş Tanrısı Ares ile Pirene sıradağlarına adını veren Pyrene'nin oğlu olan Diomedes, Trakya

Kralıdır ve insan etiyle beslediği yabani atlarıyla ünlüdür. Diomedis, Herakles tarafından kendi atlarına parçalatılarak öldürülmüştür.

32. **Hebros Irmağı:** Trakya'nın en büyük ırmağı, günümüzde ülkemizle Yunanistan arasındaki Meriç nehri. O dönemde o bölgeden gümüş madeni çıkarılmış.

33. **Amfanaialı (Amphanaia):** Ares'in oğlu Küknos (Kyknos) kastediliyor. Öz babası Ares'in tecavüzüne maruz kalan Pelopia'dan doğmuştur. Teselya yolu üzerinde pusu kurup yolcuları soyup öldürürmüş. Herakles tarafından bire bir dövüşerek öldürülmüştür.

Amfanaia, Teselya'da Pagasai şehrinin güneyinde bir yerin adı.

34. **Altın elmalar:** Bugünkü Fas Krallığının topraklarında yaşayan Hesperidler, altın elma veren ağaçları koruyan nümfelerdir -perilerdir.- Hesperides adını taşıyan bu nümfelerin kökeni, ünlü bahçe-lerinin yeri kadar tartışmalıydı. Aigle, Erütheia, Hestia, Arethusa, Hespere, Hesperusa ve Hespereia isimlerinin verildiği üç, dört veya yedi Hesperid vardı. Onların eğlenceli görevleri, şarkı söyleyerek altın elma yetiştiren ağaçları beklemektir. Nümfeleri yüz başlı yılan şeklindeki Ladon adlı ejderha korurdu. Herakles elmaları almak için Ladon'u öldürmüştür. Ayr. bkz. Dn. 7, m. 11.

35. **Yanına yaklaşılmayan ejderha:** Dn. 34. bakınız.

36. **Denizin derin koyları:** Herakles'in burada sözü edilen başarısının ne olduğu açıkça belli değildir. Herakles'in deniz canavarı Triton ile savaşı kastediliyor olabilir.

37. **Atlas başarısı:** DN 34'te sözü edilen Hesperidlerin bahçesine yapılan saldırının içinde olan bir mücadeledeki başarıdır.

38. **Maioter Denizi:** Bugünkü Azak denizi.

39. **Euxine Denizi:** Bugünkü Karadeniz. Yunanlılar o çağda Karadeniz'e "Misfirsevmes" derlermiş.

40. **Altın işlemeli kemer:** Herakles, Eurystheus tarafından, dokuzuncu görev olarak Amozon Kraliçesi Hippolüte'nin altın işlemeli kemerini almak için Themisküra'ya gönderildi. Kraliçe, gemisi geldiğinde, Herakles'e kavga etmeden kemeri vereceğine söz verir, ancak Zeus'un karısı Kraliçe Hera, Herakles'in Hippolüte'yi kaçırmak istediğini söyleyerek kraliçenin koruma görevlilerini kuşkulandırır. Mücadele sonunda, Herakles Hippolüte'yi öldürür ve kemeri alır. Ayrıca Bkz. Dn. 7, madde 9.

- (Themisküra, bugünkü Karadeniz kıyısında Samsun iline bağlı Terme ilçesidir. O dönemde Amazonların en önemli şehriydi.)
41. **Mükene (Mykene) şehri:** Bu kuşak, o dönemde Mükene şehrindeki Hera tapınağında muhafaza ediliyormuş.
42. **Lerna'nın köpeği:** Lerna, Argonis'in körfezinin kıyısında su ve bataklıkları olan bir şehirdir. Bu bataklık ve sulara Hüdra (Hydra) adlı bir canavar yaşamış. Hüdra'nın çok sayıda kafası olan bir canavarıymış; kafalarından bir tanesi kesildiğinde iki adet yenisi çıkarmış. Herakles, kesilen kafanın yerine yenisinin çıkarması için yaktığı ateşle kesilen yerleri dağlayarak yeni baş çıkmasını önler ve canavarı öldürmeyi başarır. Sonra onun zehirli kanını oklarına sürerek zehirli oklara sahip olur. Dn. 7, m. 2.
43. **Üç gövdeli Geryon:** Erütheia (Erytheia) Kralı (Bugün, Cadiz) Geryon üç kafalı ya da belden yukarı üç bedenli bir devdir. Eurytion'a ve iki başlı köpeği Orthos'a emanet ettiği büyük bir sığır sürüsüne sahipti. Herakles, çoban köpeğini ve köpeği öldürdü ve sığırları sürdü. Geryon onu takip etti ve Anthemos nehrinde öldürüldü.
44. **Kharon kayığı:** Hades-Ölümler Ülkesinde ölümleri ırmaklardan geçiren kayıkçının adı.
45. **Pelasgia:** Argolis'in eski adı.
46. **Herakles'in asası:** Herakles'in resim ve heykellerinde görünen, yanından ayırmadığı büyükçe üstünde sivri çıkıntılar bulunan sopa. Herakles'in Latince sıfatlarından biri "*claviger*" yani "sopa taşıyan"dır.
47. **Ocibalia:** Yeri tartışmalı bir Yunan şehri. Tesalya'da ya da Eubolia'da olabilir.
48. **Kerler:** Hades'teki ölüm perileri.
49. **Düğün yemeği:** Helenlerde düğün yemeğinin kızın babası verirmiş. Amfitrion burada Hades'in yerini alıyor.
50. **Ölüm kıyafeti:** Ölümler, gömülürken başlarına defne dallarından taçlar konur, üzerlerine yeni elbiseler giydirilirmiş.
51. **İsmenos:** Tebai'de bir ırmak.
52. **Dirke:** Tebai'de bir su kaynağı.
53. **Kore:** Doğa tanrıçası Persofone (Persophone). Yeraltı Tanrısı Hades tarafından kaçırılmış olan Kore, Ölümler Ülkesi'nin kraliçesi olduktan sonra Persofone adını almıştır. Zeus ile Demeter'in kızıdır.
54. **Hermion:** Demeter tapınağının bulunduğu Argolis'te bir

liman şehri.

55. **Theseus:** Persofene'yi Hades'ten kaçırmak için bir arkadaşı ile Hades'e inmişti. Her ikisi de ceza olarak Hades'te tutuklanır. Herakles, zincire bağlanmış halde tutuklanmış olan Theseus'u Hades'ten çıkartıp kurtarmıştır.

56. **Kharitler:** Zeus ve Eurynome'nin kızları. Çoğunlukla, Aglaia (parlaklık), Eufrosüne-Euphrosyne (Neşe) ve Thaleia (Çiçek) olarak anılırlar.

57. **Musa'lar:** Sanatçılara esin kaynağı yaratan Esin Tanrıçaları. Baştanrı Zeus ile Bellek Tanrıçası Mnemosüne'nin (Mnemosyne) dokuz gece birlikteliğinden doğmuş dokuz kardeşirler.

58. **Başım da taç olmadan:** Koroda şarkı söyleyenler, bu kutsal görevleri onuruna taç takarlarmış.

59. **Mnesomüne:** Musaların annesi. Burada korodaki ihtiyar, belleginin yerinde olduğunu ırna ediyor. Bkz. Dn. 58.

60. **Bromios:** Şarap ve sarhoşluk tanrısı Dionüsos'un diğer bir adı.

61. **Libya flütü:** Libya'da yetişen lotos ağacından yapılmış flüt.

62. **Delos:** Mükenos adasının yanında, bugün ıssız olan kayalık küçük bir ada. Antikçağda burada liman ve bir tapınak varmış. Burası, Gece Tanrıçası Leto'nun Apollon-Artemis ikizlerini doğurduğu adadır.

63. **Leto'nun şanlı oğlu:** Apollon kastediliyor. Bkz. Dn. 62.

64. **Kuş kuşu:** Kuş kuşları Apollon'a kurban edilirmiş. Söylen- celere göre ölürken güzel öterlermiş.

65. **Akheron:** Yeraltı Ülkesi'ndeki dereler, göller, sular.

66. **Asopos'un kızları:** 'Asopos'un Yunanca kelime karşılığı, 'bataklık'. Mitolojide birçok tanrının ve Yunanistan'daki ırmağın adı. Burada, Boiotia'daki nehir tanrıçası kastediliyor. Tanrıça- nın kızları arasında Zeus'un sevgilisi Aigina da bulunur.

67. **Perseus'un torunu:** Amfitrion'un karısı Alkmene. Alkmene, Elektrion'un kızı, Elektrion da Perseus'un oğludur.

68. **Pluton:** Ölüler Ülkesi Hades'in adlarından biri.

69. **Lüssa (Lyssa):** Delilik tanrıçası. Hera tarafından Herakles'i çıldırtmak amacıyla gönderilmiştir.

70. **Paian:** Apollon'un başka bir adı.

71. **Helios:** Güneş tanrısı.

72. **Tartaros:** Ölüler Ülkesi Hades'in 'cehennem' anlamındaki adı.

73. **Kerler:** Bak Dn 48.

74. **Gorgon:** Mitolojide kendilerine bakanları taşa çeviren üç kız

kardeş.

75. **Pallas:** Zekâ tanrıçası Atina'nın koruyucusu tanrıça Athena tarafından öldürülen dev'in adı. Aynı zamanda Athena'nın da adı; burada bu anlamda kullanılmış.
76. **Enkelados:** Pallas, dev Enkelados'u öldürüp Sicilya'daki Etna Dağının altına gömmüş. Etna'daki yer sarsıntıları bundan sonra meydana gelmiş. Enkelados, Yunan mitolojisinin en güçlü devidir.
77. **Törende kullanılacak sepet:** Bu sepetin içine kurbanın kesileceği bıçak ile arpa taneleri konurmuş.
78. **Suya sokmak:** Kurbanın yanına getirilen sepetle birlikte bir tas kutsal su da getirilmiştir. Kurban yerinde yakılan ateşten alınan meşale gibi yanan sopaya benzer bir odun parçası bu suya daldırır sonra bu sopadaki kutsal su törendekilere serpilmiştir.
79. **Nisos'un şehri:** Megara şehri. Korint bölgesinde Megaris'in başşehri olmuş önemli bir şehir. (Herakles'in karısı Megara ile ilişiği yoktur)
80. **Isthmos:** Koreinth bölgesindeki yeşil ovalar.
81. **Danaos kızları:** Mısır ülkesini adını veren Kral Aigüptos (Aiggyptos) ile kardeşi Danaos, birbirleriyle savaştıktan sonra Danaos Argolis'e kaçmış, orada uzun yıllar kalmış ve kardeşi ile barışmış gibi yaparak elli kızını, kardeşinin elli oğluyla evlendirmeyi önermiş ve bu evlilikler gerçekleşmiş. Ancak Danaos'un kızlarından kırk dokuzu gerdek gecesi kocalarını öldürmüşler. Bu cinayetlerden söz ediliyor.
82. **Prokne'nin biricik oğlu:** Prokne, Trakya Kralı Tereus'un karısı, Atina krallarından Pandion'un kızıdır. Kral, Prokne'nin kız kardeşi Filomele'yi (Philomele) baştan çıkarıp tecavüz ettikten sonra Filomele'nin dilini keser. Bunun üzerine Prokne, kocasından intikam almak için kendi oğlunu öldürüp etini kocasına yedirir. İki kız kardeşe acıyan tanrılar bunun üzerine, Prokne'yi bülbüle, Filomele'yi kırlangıca çevirir.
83. **Erinnüler (Erinnyes):** Yunan mitolojisinde üç öç tanrısı. Ahlak dışı hareket edenleri cezalandıran tanrıçalardır. Özellikle aile içi cinayet işleyenlerden intikam alırlar.
84. **Tafos (Taphos):** Bak Dn. 15.
85. **Sisüfos (Sisymphos):** Hades'teki bir kayayı, dağın eteğinden yukarı tepeye çıkarmakla cezalandırılan Korinthos'un efsane kralı. Taş tepeye her çıkarılışında tekrar aşağıya yuvarlanır.

86. **Persefass (Persephass)**: Ölümler Ülkesi Kralı Hades'in karısı Persofane'nin başka bir adı.
87. **Erekhteus**: Kral Erekhteus'tan sonra Atina'nın adı.
88. **Ey zeytin ağacı...**: Atinada'ki Akropolis'te ilk zeytin ağacı yetiştirmiş olan Pallas Athene kastediliyor.
89. **Flegra (Phlegra)**: Pallene yarımadasının karşısında, devlerin yaşadığı yer.
90. **Günaha gireceğimi...**: O dönemde kan akıtıp cinayet işleyen, akıttığı kanın günahlarını arıtmadıkça biriyle konuşamazmış.
91. **Yaşlı babasını öldürmüş...**: Bkz. Dn. 5.
92. **Ixon**: Tesalyalı bir kahraman ve Lapithai kralıdır. Zeus'un karısı Hera'yı baştan çıkarır. Bunun üzerine Zeus onu, Hades'te sonsuza kadar durmadan dönen alevli bir çarka bağlayarak cezalandırır.
93. **Kundurasıyla...**: Hera'nın çok sevdiği bu kundura, aslında Argos'un ulusal çizmesiymiş.
94. **Kronos**: Yunanca 'zaman'. Zeus'un babası.
95. **Zincirle bağladılar**: Zeus, babası Kronos'u tahtından indirip Hades'te Tartaros'a kapatmış ve ondan sonra baştanrı olmuştur. Bu olay ima ediliyor.
96. **Gelenekler öyle diyor**: Antik Yunan'da kazara da olsa adam öldürme, bu suçu işleyenin şehirden sürgün edilmesini gerektirmiş.
97. **Knossos boğası**: Adı, Minotauros. Yarı boğa yarı insan bir mitolojik yaratık. Knossos, Girit adasındaki Minos krallığının en önemli şehri ve başşehridir.
98. **Getirme ödülü**: Bu ödül, Argos'a geri dönme ödülüdür.
99. **Tebai'den Pallas'a getirteceğim**: Oysa Amfitrion'un mezarı, bazı yazılı eserlere göre, Tebai'de görünmektedir. (Pindaros'un *Pythika*, *Nemeia* adlı eserleri)

Mitos-Boyut / ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 1
Persler / Aiskhülos – Antigone / Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 2
Bakkhalar / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 3
Kral Oidipus / Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 4
Medea / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 5
Troyalı Kadınlar / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 6
Elektra / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 7
Filoktetes / Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 8
Aias– Elektra/ Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 9
Zincire Vurulmuş Prometeus / Aiskhülos

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 10
Oidipus Kolonos'ta – Trakhisli Kadınlar / Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 11
Oresteia (Agamennon/Adak Sunucular/Eumenidler) / Aiskhülos

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 12
Antigone / Sofokles

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 13
Tebai'ye Karşı Yediler / Aiskhülos

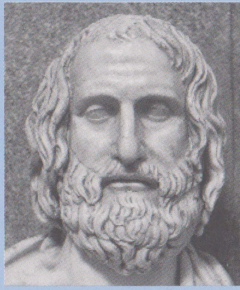
ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 14
Hekabe/ Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 15
Helena / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 16
Hippolütos / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 17
Alkestis / Euripides

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI 18
Herakles/ Euripides

İÖ 485 - İÖ 406

Herakles,

Yunan mitolojisinin,
gücün simgesi olarak kabul edilen,
Roma mitolojisindeki Herkül ile özdeş tutulan,
en popüler ve en ünlü kahramanıdır.

Oyunda,
Herakles'in başardığı olağanüstü
mücadele ve zaferlerle birlikte,
Baştanrı Zeus'un karısı Hera'nın
Herakles'e karşı duyduğu nefretin
yarattığı trajik sonuçlar sergilenmekte.

